

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Документу державного планування

“Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року”

Виконавець

ФОП Максимова Юлія Сергіївна, реєстраційний номер №10000002237853 від 22.12.2021 р..

Тел. : 044 338 9370

Email : office@juliesdata.com

Аналіз наданих даних виконується в геоінформаційних системах QGIS, SAGA за допомогою інструментів бази даних містобудівного кадастру QGISgp ©Yuliia Maksymova 2019 - 2022

juliesdata.com

facebook.com/juliesdata

[twitter @juliesdata](https://twitter.com/juliesdata)

Даний твір є об'єктом авторських прав. © Юлія Максимова, Олексій Бойко.

Поширення та цитування можливе лише за умови посилання на першоджерело.

КИЇВ-2023

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Спеціаліст із CEO
та геоінформаційних
систем _____

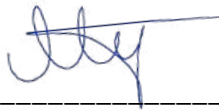

Бойко О.Ю.

Свідоцтво про підвищення кваліфікації Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління № 25-01 від 31 березня 2021р.

Свідоцтво про підвищення кваліфікації Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління № 05-05 від 02 лютого 2022р.

Інженер-геоінформатик,
спеціаліст із CEO,
к.т.н. _____

Максимова Ю.С.

Свідоцтво про підвищення кваліфікації Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління № 25-03 від 31 березня 2021р.

Свідоцтво про підвищення кваліфікації Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління № 05-16 від 02 лютого 2022р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВСТУП	6
Основні джерела даних про громаду	6
1 ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	6
Зміст та основні цілі ДДП	6
Узгодженість ДДП із цілями документів вищого рівня	9
2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ	10
2.1 Кліматичні особливості території	10
2.2 Обіг парникових газів	14
2.3 Водні ресурси	19
2.4 Атмосферне повітря	21
2.5 Радіаційний стан	22
2.6 Стан здоров'я мешканців	22
2.7 Земельні ресурси та ґрунти	24
2.8 Біорізноманіття	29
2.9 Природно-заповідний фонд, його функціональні та охоронні зони	33
2.10 Землі лісового фонду	35
2.11 Смарагдова мережа та водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	36
2.12 Екомережа	36
2.13 Перспективні до заповідання території в межах громади	39
2.15 Історико-культурні об'єкти	39
2.16 Поводження з відходами	40
2.16 Основні екологічні проблеми території громади	41
2.17 TOWS аналіз	44
2.18 Прогнозні зміни стану довкілля, якщо документ державного планування не буде затверджено	45
3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	48
4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	50
5 ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	51
Основні міжнародні та національні зобов'язання	51
Процедура ОВД	53
Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки	53
Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку	53

6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	53
6.1 Атмосферне повітря	53
6.2 Клімат	54
6.3 Водні ресурси	54
6.4 Земельні ресурси	55
6.5 Відходи	55
6.6 Біорізноманіття	56
6.7 Природоохоронні території	56
6.8 Здоров'я населення	57
6.9 Історико-культурна спадщина	57
6.10 Транскордонний вплив	57
6.11 Результати розділу	57
7 ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	60
8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ	62
8.1 Вихідні дані для виконання оцінки	62
8.2 Використані інструменти та методи	62
8.3 Планувальні альтернативи	63
8.4 Фактори, які не було враховано під час підготовки звіту	65
8.5 Ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів) під час здійснення стратегічної екологічної оцінки	65
9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	65
Вибір екологічних показників	65
Індикатори моніторингу	66
Збір статистичних даних	72
Додаткова інформація щодо моніторингу довкілля	72
10 ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)	72
11 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	72
ДОДАТКИ	75
Додаток 1.	75

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДДП	Документ державного планування
ДСТУ	Державний стандарт України
ДСанПіН	Державні санітарні правила і норми
ОДА	Обласна державна адміністрація
ТГ	Територіальна громада
ПЗФ	Природно-заповідний фонд
Стратегія	Ця Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року
Регіональна доповідь	Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Рівненській області ¹
СЕО	Процедура стратегічної екологічної оцінки документу державного планування
Звіт	Цей звіт про стратегічну екологічну оцінку

¹https://www.ecorivne.gov.ua/tmp/dopovid_2022.pdf

ВСТУП

Замовником ДДП "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року" (далі ДДП) є Варковицька сільська рада Рівненської області (далі Варковицька сільська рада), 35612, Рівненська обл., Дубенський р-н., с. Варковичі, вул. Шевченка, 15. тел.: (03656) 73-1-60.

Виконавець стратегічної екологічної оцінки ДДП "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року" – ФОП Максимова Юлія Сергіївна (реєстраційний номер №10000002237853 від 22.12.2021 р.).

Основні джерела даних про громаду

[Документ державного планування "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року";](#)

[Соціально-економічний аналіз Варковицької об'єднаної територіальної громади;](#)

[Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2027 року;](#)

[Інформація про захворюваність мешканців громади, надана Замовником;](#)

[Інформація про стан природних ресурсів, надана Замовником;](#)

[Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Рівненській області у 2022 році;](#)

[Огляди стану довкілля Рівненської області за 2023 рік](#)

1 ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зміст та основні цілі ДДП

Відповідно до п. 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

В таблиці 1.1 наведено основні завдання та заходи в межах них, які планується реалізувати в межах Стратегії.

Стратегічні та операційні цілі, завдання розвитку територіальної громади, визначені в "Стратегії розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року"

Стратегічна/Операційна ціль	Завдання
1. ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ	
1.1 Екологічна безпека	1.1.1 Запобігання наслідкам пандемій, пожеж та надзвичайних ситуацій
	1.1.2 Ефективне управління водними, лісовими ресурсами та сферою санітарії
	1.1.3. Скорочення утворення відходів, переробка та повторне використання (очисні споруди, полігон, сміттєзвалища)
	1.1.4. Розробка планово-регуляторної схеми санітарного очищення ТГ
1.2 Сучасна інфраструктура	1.2.1. Модернізація систем водопостачання та водовідведення

Стратегічна/Операційна ціль	Завдання
	<p>1.2.2. Відеоспостереження «Безпечна громада»</p> <p>1.2.3. Облаштування парків та скверів для відпочинку людей, дитячих спортивно-ігрових майданчиків. Розвиток культурного дозвілля (мурали, графіті, габіони, інтерактивні скульптури)</p> <p>1.2.4. Розширення якісного Інтернет-покриття</p> <p>1.2.5. Забезпечення створення та функціонування центру з надання адміністративних послуг</p> <p>1.2.6. Створена пожежно-рятувальної станції</p> <p>1.2.7. Створення та облаштування безпечних укриттів для жителів громади</p>
<p>1.3. Благоустрій в населених пунктах</p>	<p>1.3.1. Розробка та впровадження програми благоустрою в населених пунктах громади</p> <p>1.3.2. Збереження пам'яток культури.</p> <p>1.3.3. Покращення вулично-дорожнього покриття населених пунктів громади</p> <p>1.3.4. Організація дорожньої інфраструктури: мережі тротуарів, зупинок, велосипедних доріжок, вказівників, сучасне вуличне освітлення та інше територією громади</p> <p>1.3.5. Покращення матеріальної бази та розвиток комунального підприємства</p>
<p>1.4. Висока якість надання медичних, культурних та освітянських послуг</p>	<p>1.4.1. Покращення доступності і якості первинної медичної допомоги. Сприяння розвитку приватної медицини</p> <p>1.4.2. Підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення закладів освіти, медицини та культури</p> <p>1.4.3. Створення та впровадження електронних інформаційних систем місцевого самоврядування у різних сферах діяльності (в т.ч. Освіта, культура, спорт, охорона здоров'я, комунальне господарство тощо)</p>
<p>2. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ</p>	
<p>2.1 Єдиний освітній простір</p>	<p>2.1.1. Забезпечення інклюзивної, доступної та якісної системи шкільної освіти. Сприяння неперервному навчанню (освіта впродовж життя)</p> <p>2.1.2. Доступ до якісних можливостей раннього розвитку, піклування та дошкільного навчання</p> <p>2.1.3. Безпечне, вільне від насильства та булінгу середовище навчання</p>
<p>2.2. Культура</p>	<p>2.2.1. Реформування сільських бібліотек та клубів</p> <p>2.2.2. Підтримка хорових та аматорських колективів</p> <p>2.2.3. Збереження культурної спадщини, створення умов для культурного та патріотичного виховання. Стимулювання появи локальної ідентичності</p>

Стратегічна/Операційна ціль	Завдання
	<p>2.2.4. Розвиток дозвілля людей похилого віку</p> <p>2.2.5. Виховання активної громадянської позиції серед дітей та молоді Варковицької ТГ</p> <p>2.2.6. Проведення та просування брендових фестивалів, ярмарків</p>
2.3. Здоровий спосіб життя	<p>2.3.1. Сприяння в організації та проведенні спортивних змагань (футбол, волейбол, спортивне орієнтування, гра «Джура» та інше)</p> <p>2.3.2. Інформаційна кампанія щодо здорового способу життя, гігієни і т.п</p> <p>2.3.3. Створення доступної спортивної мережі (стадіони, площадки, вуличні тренажери тощо)</p>
2.4. Соціальна мобілізація та активізація громади	<p>2.4.1. Створення умов для включення до активного суспільного життя вразливих верств населення, внутрішньо переміщених осіб, військових та ветеранів АТО/ООС.</p> <p>2.4.2. Сприяння соціальному становленню молоді, волонтерству та всебічному захисту і розвитку дітей та молоді. Сучасні громадські простори (хаби, анти-кафе, кіно під відкритим небом), започаткування власної справи.</p> <p>2.4.3. Охоплення соціальною підтримкою незаможних верств населення</p> <p>2.4.4. Створення власного інформаційного поля, налагодження постійної комунікації між усіма населеними пунктами</p> <p>2.4.5. Підтримка проєктів соціального підприємництва (переробка пластику, притулок для тварин)</p>
3 РОЗВИНУТА, КОНКУРЕНТОЗДАТНА ЕКОНОМІКА ТА ІНВЕСТИЦІЇ	
3.1. Створення сприятливих умов для надходження у громаду вітчизняних та іноземних інвестицій.	<p>3.1.1. Брендінг та інвестиційна промоція, забезпечення високої впізнаваності громади</p> <p>3.1.2. Інвентаризація ресурсів та активів громади. Забезпечення населених пунктів та ТГ в цілому актуальною містобудівною документацією. Розроблення генерального плану.</p> <p>3.1.3. Міжмуніципальне співробітництво з іншими громадами України та іноземними країнами</p> <p>3.1.4. Розробка інвестиційного паспорту ТГ для потенційних внутрішніх та зовнішніх інвесторів</p> <p>3.1.5. Створення індустріальних парків, промислових зон та кластерів.</p>
3.2. Розвиток сільського господарства нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції	<p>3.2.1. Сприяння самозайнятості населення (кооперація, сімейні ферми, теплиці, садівництво)</p> <p>3.2.2. Збільшення конкурентоздатності місцевих виробників с/г продукції (сортування, зберігання, переробка продукції)</p> <p>3.2.3. Стимулювання та підтримка діяльності підприємництва, скеровану на збільшення кількості робочих місць.</p>

Стратегічна/Операційна ціль	Завдання
3.3. Туристична привабливість та рекреації	3.3.1. Формування туристичної пропозиції (аналіз існуючих об'єктів, розробка маршрутів, локацій, садіб сільського зеленого туризму)
	3.3.2. Участь у грантових, транскордонних проектах та програмах
	3.3.3. Просування туристичного потенціалу громади (сайт, буклети, виставки)
3.4. Впровадження енергозберігаючих технологій.	3.4.1. Проведення комплексного енергетичного аудиту установ. Запровадження енергоменеджменту
	3.4.3. Впровадження альтернативних та відновлюваних джерел енергії в територіальній громаді
	3.4.4. Впровадження енергоефективних заходів в комунальних закладах громади.

Узгодженість ДДП із цілями документів вищого рівня

Інформацію щодо узгодженості ДДП із релевантними документами регіонального рівня наведено нижче². Зауважимо, що визначені у ДДП завдання та заходи є достатньо узагальненими, тому їх вплив має бути уточнений на наступних етапах, в тому числі при визначенні конкретних заходів та їх характеристик.

Узгодженість ДДП із Стратегією регіонального розвитку Рівненської області наведено в таблиці 75 ДДП, із Державною стратегією регіонального розвитку в таблиці 76 ДДП.

Інформацію щодо узгодженості ДДП із цілями державної екологічної політики України на період до 2030 року наведено в таблиці нижче.

Таблиця 1.3

Узгодженість ДДП із стратегічними цілями державної екологічної політики³

Стратегічні цілі ДДП	Цілі Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року **				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
1. ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ	0	+	+	0	0
2. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	0	0	0	0	0
3 РОЗВИНУТА, КОНКУРЕНТОЗДАТНА ЕКОНОМІКА ТА ІНВЕСТИЦІЇ	0	0	0	0	0
Стратегічні цілі ДДП	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
	Цілі Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року				

² Примітка. "+" - узгоджені частково, "++" - повністю узгоджені, "-" - є суперечності, "0" - нейтральний взаємозв'язок.

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

*Пояснення цілей Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року:
"Ціль 1" - Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
"Ціль 2" - Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;
"Ціль 3" - Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;
"Ціль 4" - Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;
"Ціль 5" - Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Інформація щодо узгодженості ДДП із Цілями сталого розвитку⁴ наведена в таблиці нижче.

Таблиця 1.4.
Узгодженість основних положень ДДП із Цілями сталого розвитку

Стратегічні цілі ДДП	Цілі сталого розвитку																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ	0	0	+	0	0	+	0										
2. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	+	0	0	+	0	0	0										
3. РОЗВИНУТА, КОНКУРЕНТОЗДАТНА ЕКОНОМІКА ТА ІНВЕСТИЦІЇ	0	0	0	0	+	0	+										
Стратегічні цілі ДДП	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Цілі сталого розвитку																

2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1 Кліматичні особливості території

За даними регіональної доповіді про стан довкілля, клімат помірно континентальний: м'яка зима з частими відлигами, тепле літо, середньорічна кількість опадів – 600–700 мм. Зима настає наприкінці листопада, а стійкий сніговий покрив утворюється в останні дні грудня - першій декаді січня. Літо, що приходить наприкінці травня, триває до вересня. Абсолютний мінімум температури повітря за майже 70-річний період безперервних спостережень -35оС зафіксований на метеостанціях в Сарнах у 1950 році, в Рівному та Дубно у 1987 році, абсолютний максимум +38 С – на метеостанції Сарни у 1961 році. Тенденцією є те, що останніми роками весняне тепло настає із запізненням, а вересень стає майже літнім місяцем. Для холодного періоду характерні такі атмосферні явища, як різної інтенсивності тумани, морози, снігопади, ожеледні утворення, сильні штормові вітри, які спостерігаються щорічно, ймовірність їх виникнення досить висока (80-95 %). В

⁴ <https://cutt.ly/MmC72wji>

теплий період відмічаються сильна спека, надзвичайна пожежна небезпека, а також явища, пов'язані з хмарами вертикального розвитку (інтенсивні дощі, грози, град, шквали). Ці явища носять досить часто локальний характер.

Опадів за рік випало в центрі області дещо більше кліматичної норми – 790 мм (130 %), на решті території близько норми 607-612 мм (94-99 %). В часі вони розподілилися нерівномірно. Максимальну їх кількість зафіксовано у вересні – за даними авіаметеостанції АМСЦ Рівне випало 156 мм (268 % від кліматичної норми), на решті території 102-134 мм (196-200 % норми). Також великою кількістю опадів на більшій частині території області відзначився серпень – 94-105 мм (158-181% норми), червень – 63-99 мм (88-131 % норми), на всій території грудень – 74-87 мм (177-218 % норми), липень – 57-80 мм (55-85 % норми), квітень – 46-72 мм (120-199 % норми) та січень – 41-57 мм (122-172 % норми).

Нижче представлені кліматичні діаграми за даними <https://www.meteoblue.com/>, які базуються на 30-річних погодинних симуляціях погодних моделей. Вони добре показують типові кліматичні моделі та очікувані умови (температура, опади, сонячне сяйво та вітер). Змодельовані погодні дані мають просторову роздільну здатність приблизно 30 км і можуть не відтворювати всі місцеві погодні ефекти, такі як грози, місцеві вітри або торнадо, а також місцеві відмінності, що виникають у міських, гірських або прибережних районах.

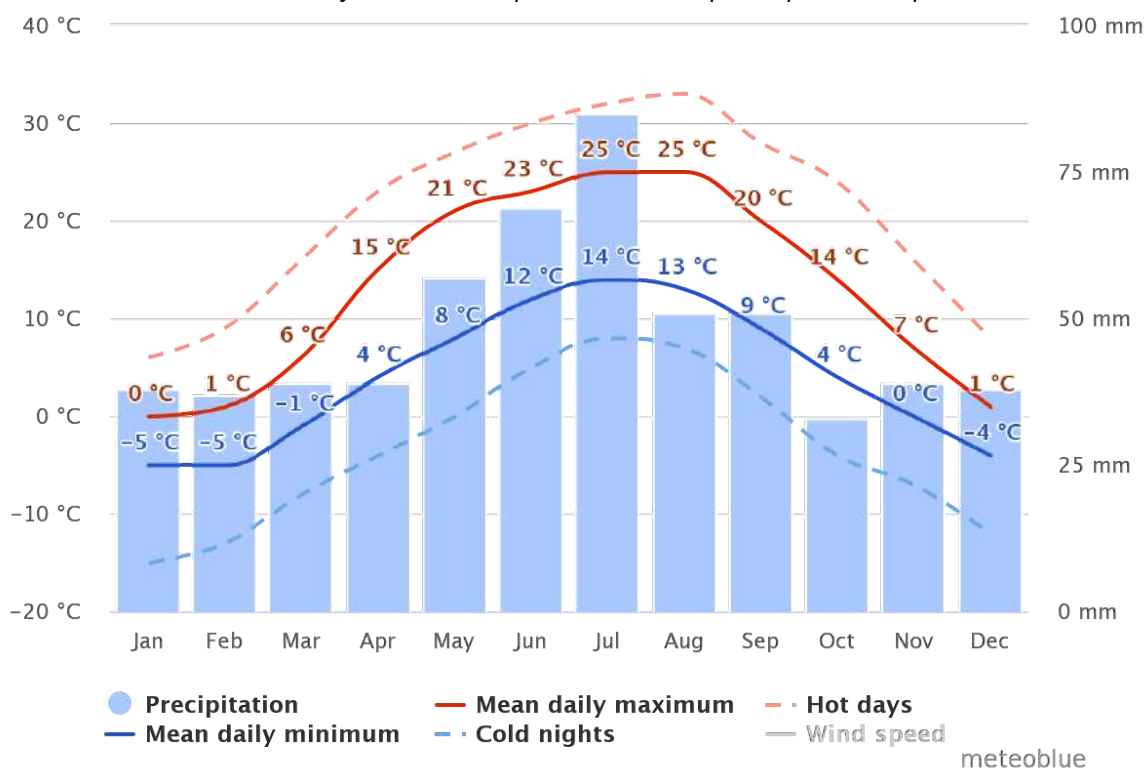

рис. 1 Розподіл основних метеопказників для м. Рівне (спостережний):
температури, опади за даними <https://www.meteoblue.com/>

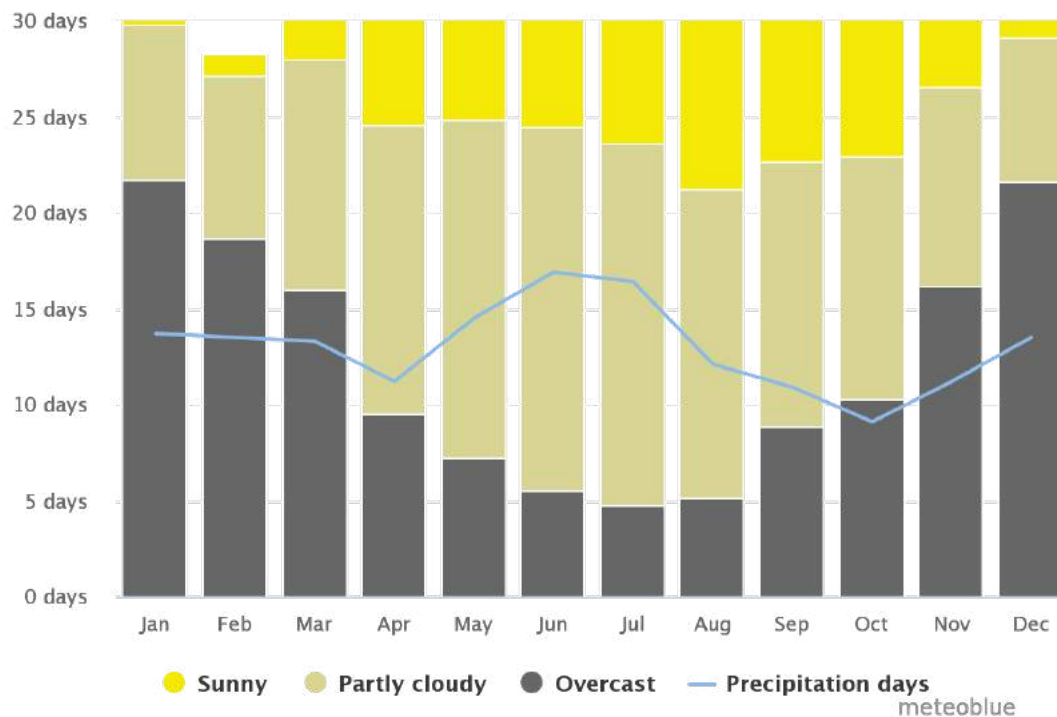

рис. 2 Графік показує місячну кількість сонячних, мінливо хмарних, похмурих днів та днів з опадами для м. Рівне (спостережний): хмарність, опади за даними <https://www.meteoblue.com/> Дні з хмарністю менше 2% вважаються сонячними, з хмарністю 2°-8% - частково хмарними, а з хмарністю більше 8% - похмурими.

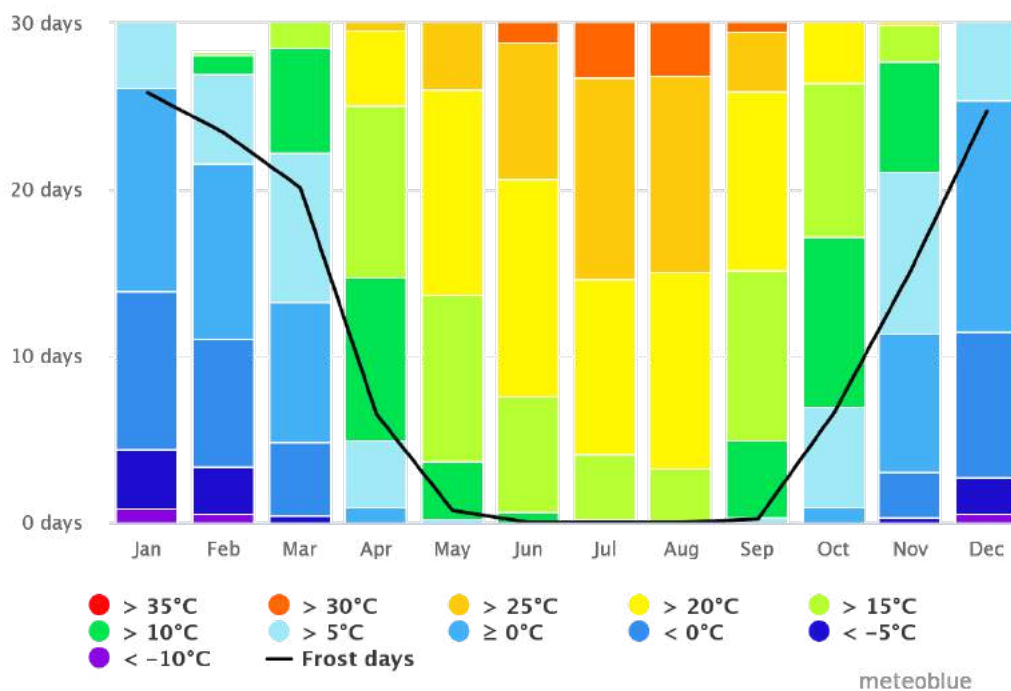

рис. 3 Графік максимальної температури для м. Рівне показує, скільки днів у місяці досягає певної температури за даними <https://www.meteoblue.com/>

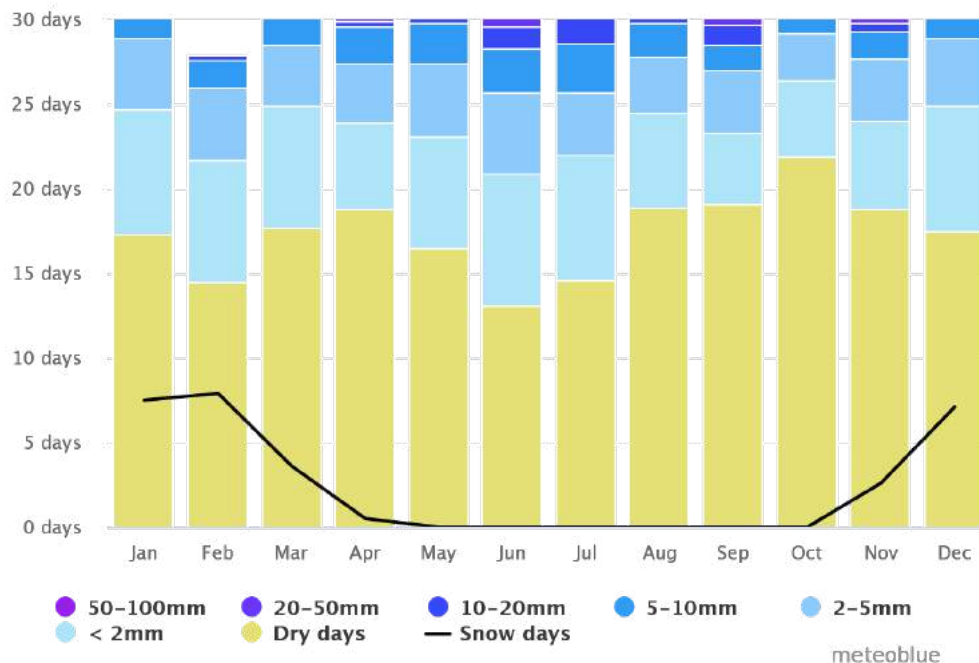

рис. 4 Графік опадів у м. Рівне за даними <https://www.meteoblue.com/> показує, в які дні місяця випадає певна кількість опадів

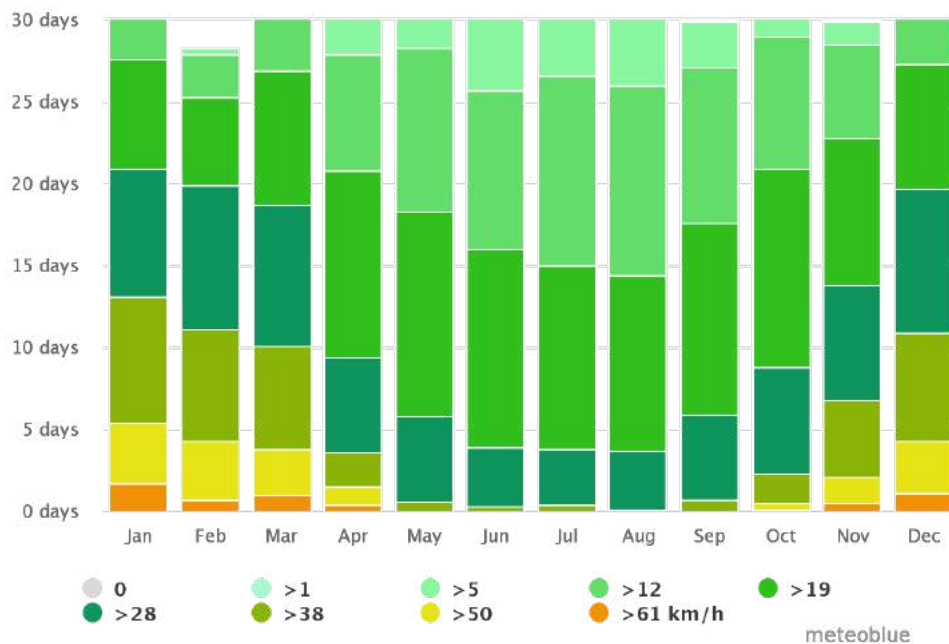

рис. 5 На графіку для м. Рівне за даними <https://www.meteoblue.com/> показані дні в місяці, протягом яких вітер досягає певної швидкості

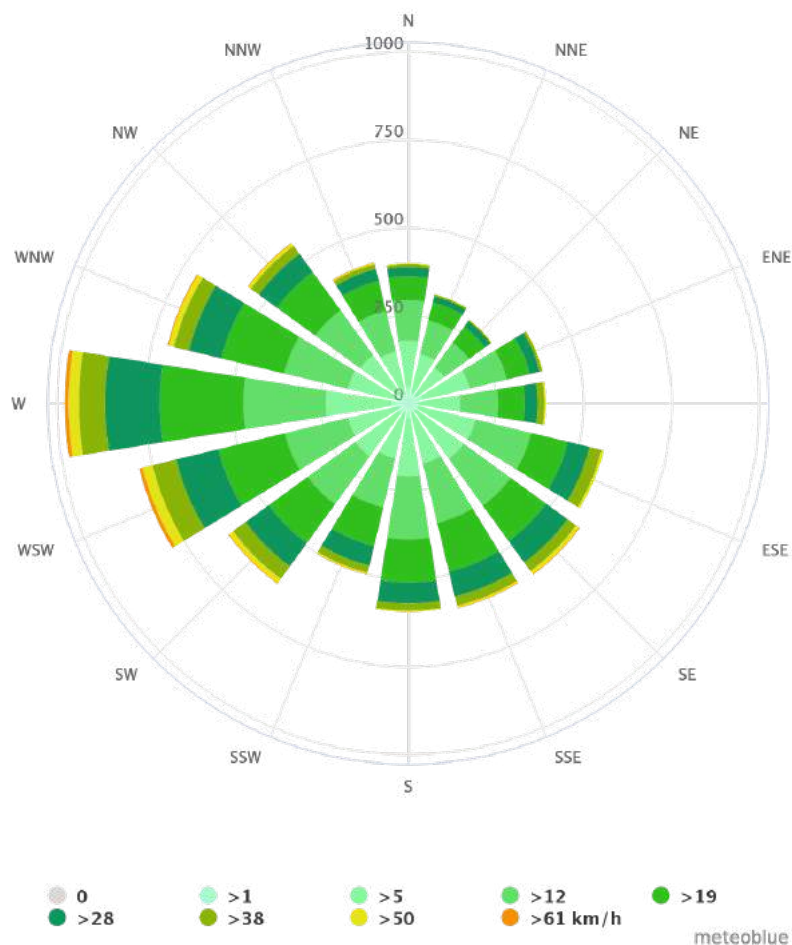

рис.6 Роза вітрів для м. Рівне за даними <https://www.meteobluе.com/> показує, скільки годин в році дме вітер з вказаного напрямку

2.2 Обіг парникових газів

Парникові гази, що утворюються внаслідок діяльності людини, викликають посилення парникового ефекту. Надмірна кількість газів, які утворюються в результаті діяльності транспорту, сільського господарства, промисловості, а також лісових пожеж, утримують сонячне тепло у нижніх шарах атмосфери, не даючи йому повертатись до космосу. Викиди в атмосферне повітря діоксиду вуглецю вцілому у Кіровоградській області у 2021 році за даними <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Regionalna-dopovid-Kirovogradska-ODA-2021.pdf>

Таблиця 2.1.
Викиди забруднюючих речовин і парникових газів, діоксиду вуглецю в атмосферне повітря

Адміністративні одиниці	усього	у тому числі			
		речовини у вигляді твердих суспендованих частинок	діоксид сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю
1	2	3	4	5	6
Дубенський район	675,738	152,339	83,772	91,531	115,994
с.Бокійма	2,882	–	–	0,590	2,282
с.Варковичі	120,610	0,138	–	0,209	0,075

За даними регіональної доповіді про стан довкілля на 2022 рік Рівненська область має потужно розвинений промисловий потенціал, що зумовлює значне

техногенне навантаження на навколишнє середовище. Основними забруднювачами атмосферного повітря області є підприємства добувної та переробної промисловості, транспорту та зв'язку.

Детальна інформація по обсягах викидів парникових газів об'єктами громади відсутня.

Паризька угода 2015 року встановлює глобальні рамки для обмеження глобального потепління рівня значно нижче 2°C, переважно до 1,5°C, порівняно з доіндустріальним рівнем. Для досягнення цієї глобальної температурної мети країни прагнуть якнайшвидше скоротити зростання викидів парникових газів, а потім швидко скорочувати їх, ґрунтуючись на найкращих наявних наукових даних, економічній та соціальній доцільності (<https://content.meteoblue.com/en/>).

Наслідки зміни клімату вже добре помітні щодо підвищення температури повітря, танення льодовиків і зменшення полярних крижаних шапок, підвищення рівня моря, посилення опустелювання, а також по екстремальних погодних явищах, таких як хвилі спеки, посухи, повені і шторми. Зміна клімату не є глобально рівномірною та впливає на деякі регіони більше, ніж на інші. На наступних рисунках нижче представлено зміни клімату для території МС Рівне за останні 40 років. Як джерело даних використовується ERA5, атмосферний аналіз глобального клімату п'ятого покоління ECMWF, що охоплює часовий діапазон з 1979 по 2021 рік з просторовою роздільною здатністю 30 км. Дані не відображатимуть умови в точному місці. Мікроклімат та місцеві відмінності не відображаються. Тому температура часто буде вищою, ніж показано на екрані, особливо в містах, а кількість опадів може змінюватись в залежності від рельєфу місцевості (<https://content.meteoblue.com/en/>).

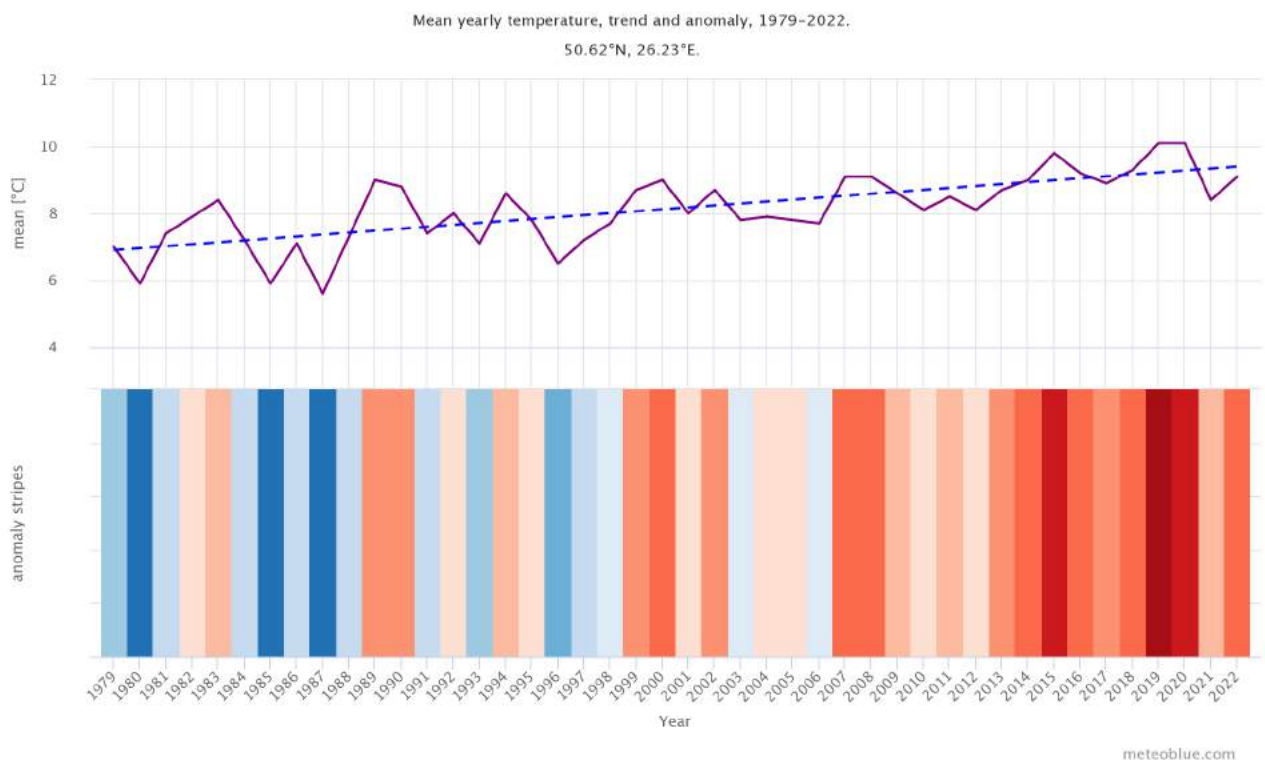

рис. 7. Річна зміна температури МС Рівне⁵

Графік візуалізує оцінку середньорічної температури для більшого регіону м. Рівне. Пунктирна синя лінія - це лінійна тенденція зміни клімату. Якщо лінія тренду піднімається зліва направо, то температурний тренд є позитивним і в Варковицькій стає тепліше через зміну клімату. Якщо вона горизонтальна, то чіткої тенденції не

⁵ <https://content.meteoblue.com/en/>

спостерігається, а якщо вона йде вниз, то умови в регіоні з часом стають холоднішими (https://www.meteoblue.com/en/climate-change/dolynske_ukraine_11141730).

У нижній частині графіка показані так звані смуги потепління. Кожна кольорова смуга представляє середню температуру за рік - синя для більш холодних і червона для більш теплих років.

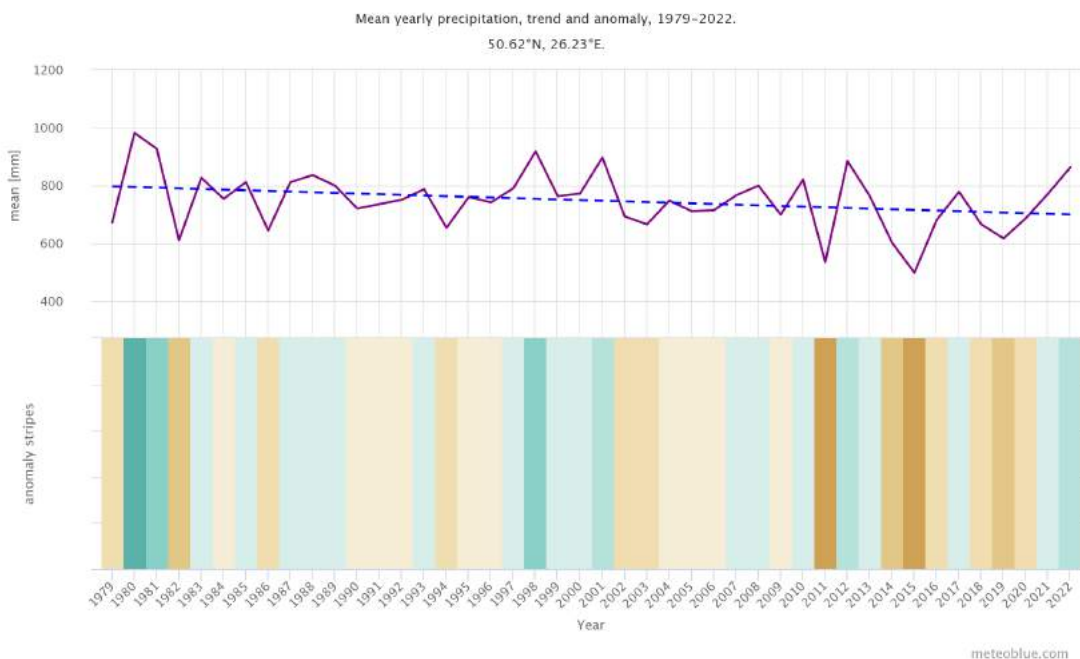

рис. 8. Річна зміна кількості опадів МС Рівне

Верхній графік показує оцінку середньої загальної кількості опадів для регіону громади. Пунктирна синя лінія - це лінійна тенденція зміни клімату. Якщо лінія тренду піднімається зліва направо, то тренд опадів є позитивним і в місті Рівне стає вологіше через зміну клімату. Якщо лінія тренду горизонтальна, то чіткої тенденції не спостерігається, а якщо вона опускається вниз, то умови в м. Рівне з часом стають сушішими. У нижній частині графіка показані так звані смуги опадів. Кожна кольорова смуга відображає загальну кількість опадів за рік - зелена для більш вологих і коричнева для більш сухих років.

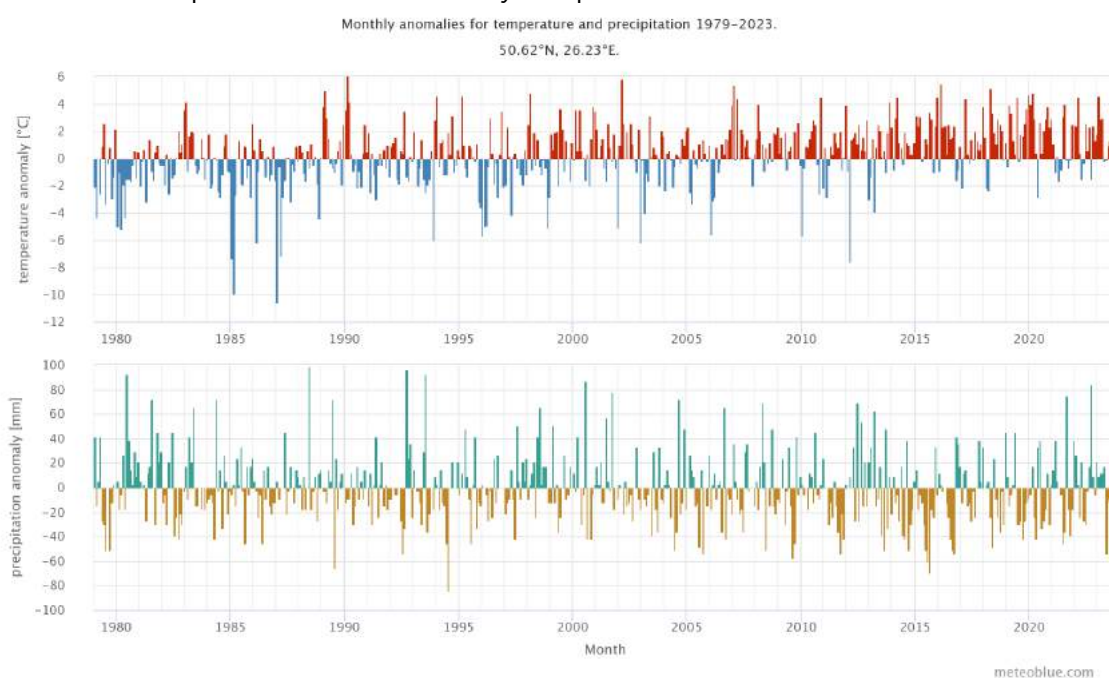

рис. 9. Зміна клімату: Місячні аномалії температури та опадів МС Рівне

На верхньому графіку показано аномалію температури для кожного місяця з 1979 року до сьогодні. Аномалія показує, наскільки було тепліше або холодніше, ніж середнє кліматичне значення за 30 років у 1980-2010 роках. Таким чином, червоні місяці були теплішими, а сині - холоднішими за норму. У більшості місцевостей ви побачите збільшення кількості теплих місяців з роками, що відображає глобальне потепління, пов'язане зі зміною клімату. Нижній графік показує аномалію опадів для кожного місяця з 1979 року до сьогодні. Аномалія показує, чи випало за місяць більше або менше опадів, ніж у середньому за 30 років у 1980-2010 роках. Таким чином, зелені місяці були вологішими, а коричневі - сухішими за норму.

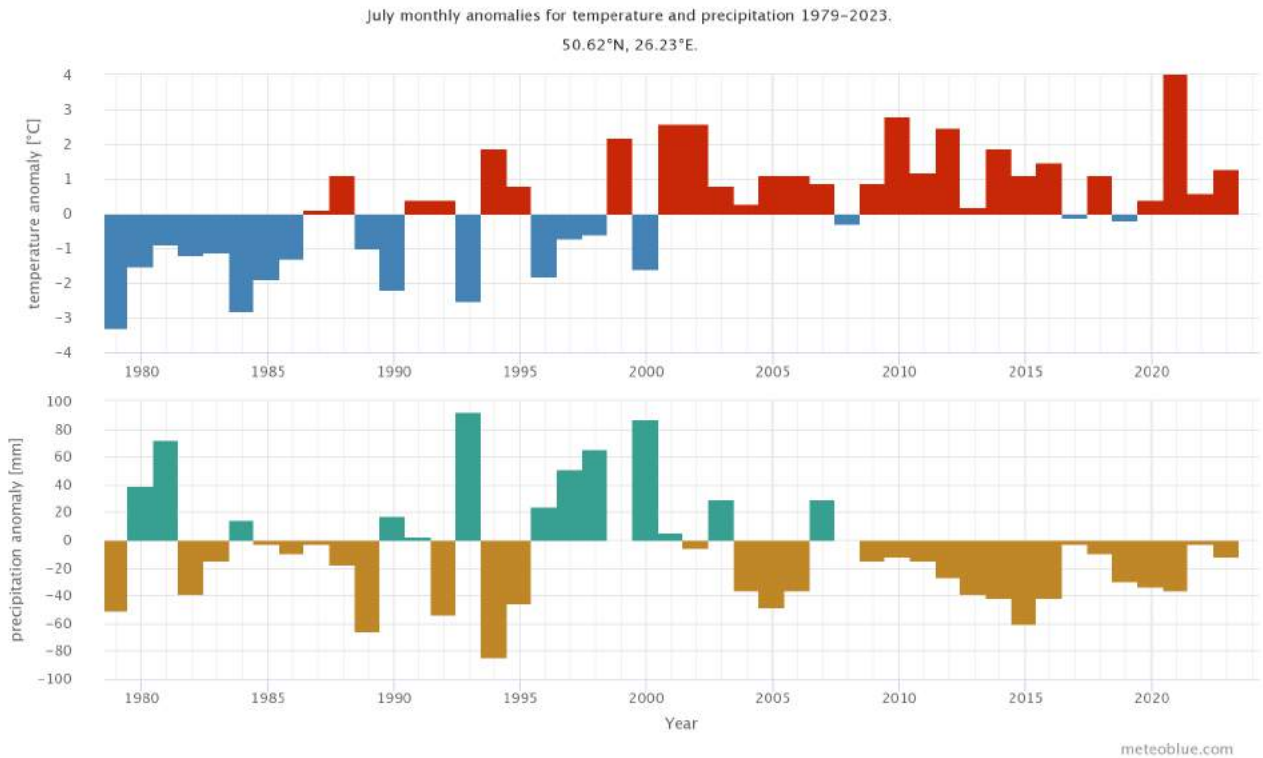

рис. 10. Зміна клімату: Аномалія температури та опадів за кожен липень в період з 1979 по 2023 роки (<https://content.meteoblue.com/en/>)

Показано аномалії температури та опадів для кожного липня з 1979 року. Таким чином, ви можете побачити, в які роки липень був теплішим або холоднішим (сухішим або вологішим) за норму.

Згідно рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування (лист-звернення заступника Міністра пані Ірини Ставчук від 03.03.2020 №26/1.4-3-5650, додаток 1) нижче в таблиці наведено узагальнену оцінку обігу парникових газів у громаді.

Зауважимо, що визначені у Стратегії цілі та завдання є достатньо узагальненими, тому їх вплив має бути уточнений на наступних етапах, в тому числі при визначенні конкретних заходів та їх характеристик.

Таблиця 2.3.

Поточна діяльність	Оцінка впливу ⁶	Ознака
1.1 Екологічна безпека	НО	Неможливо оцінити через узагальненість інформації
1.2 Сучасна інфраструктура	-	Вплив на клімат не передбачається
1.3. Благоустрій в населених пунктах	НО	Неможливо оцінити через узагальненість інформації
1.4. Висока якість надання медичних, культурних та освітянських послуг	-	Вплив на клімат не передбачається
2.1 Єдиний освітній простір	-	Вплив на клімат не передбачається
2.2. Культура	-	Вплив на клімат не передбачається
2.3. Здоровий спосіб життя	-	Вплив на клімат не передбачається
2.4. Соціальна мобілізація та активізація громади	-	Вплив на клімат не передбачається
3.1. Створення сприятливих умов для надходження у громаду вітчизняних та іноземних інвестицій.	M+	Ймовірне збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП
3.2. Розвиток сільського господарства нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції	НО	Неможливо оцінити через узагальненість інформації
3.3. Туристична привабливість та рекреації	-	Вплив на клімат не передбачається
3.4. Впровадження енергозберігаючих технологій.	M-	Зменшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП
Поточна діяльність	Оцінка впливу ⁷	Ознака

Детальна інформація по обсягах викидів парникових газів об'єктами громади відсутня.

⁶ **Примітка.** "M-" - пом'якшення, зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП, "M+" - пом'якшення, збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП, "Mt" - пом'якшення, одноразові великі викиди ПГ під час проведення ДДП, "A+" - адаптація, сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП, "A-" - адаптація, зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП; "НО"- неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість.

⁷ **Примітка.** "M-" - пом'якшення, зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП, "M+" - пом'якшення, збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП, "Mt" - пом'якшення, одноразові великі викиди ПГ під час проведення ДДП, "A+" - адаптація, сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП, "A-" - адаптація, зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП; "НО"- неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість.

2.3 Водні ресурси

Відповідно до даних Регіональної доповіді за 2022 рік, річки області належать до басейну правої притоки Дніпра – р. Прип'ять і живляться в основному за рахунок талих, снігових вод, у меншій мірі – ґрунтових вод та атмосферних опадів. Основний напрямок течії рік з півдня на північ зумовлений загальним зниженням у цьому напрямку висотних відміток поверхні. У будові річкової сітки відбилися відмінності рельєфу двох фізико-географічних зон, в яких розташована Рівненщина. У межах Полісся річки мають широкі, з заболоченими заплавами, долини, в яких є багато стариць та озер. У південній частині області, в межах Волинської височини, характер річок різко змінюється. Внаслідок значного зниження рельєфу швидкість течії річок збільшується до 0,5– 1 м/с. Долини річок вузькі та глибокі, ширина заплав невелика.

За гідрогеологічним районуванням територія області знаходиться переважно в межах Волино-Подільського артезіанського басейну і частково (на крайньому сході області) – Українського басейну тріщинуватих вод приуроченого до Українського кристалічного щита. Загальні прогнозні ресурси підземних вод в області складають близько 1314,913 млн. м³ /рік, затверджені запаси 165,707 млн. м³ /рік, відсоток від прогнозних складає 12,6 %.

За узагальненими даними державної статистичної звітності за формою 2-ТП (водгосп) у 2022 році водокористувачами області забрано з природних водних об'єктів 104,484 млн. м³ прісної води, в тому числі 69,107 млн. м³ з поверхневих джерел і 35,377 млн. м³ з підземних водоносних горизонтів.

Забір води за галузями економіки в області у 2022 році склав: - промисловість – 64,717 млн. м³ ; 31 - сільське господарство – 0,039 млн. м³ ; - риборозведення – 3,63 млн. м³ ; - житлово-комунальне господарство – 14,903 млн. м³ ; - інші галузі – 0,602 млн. м³ .

На території громади протікає річка Стубелка (Стубла). Нижче наведено коротку інформацію про річку (за даними ДАВР).

Куди впадає = Горинь

Тип масиву = UA_R_16_M_1_Si

Довжина масиву, км = 58.2059328935

Код масиву = UA_M5.1.4_0412

Категорія визначеного масиву = річка

Розмір масиву відповідно до площі = середня річка

Розташування масиву по висоті = на низовині

Геологія = силікатні

Екорегіон = Східні рівнини

Належність МПВ до істотно змінено = Ні

Належність МПВ до штучного = Ні

Хімічний стан = без ризику

Точкові джерела забруднення = можливо під ризиком

Дифузні джерела забруднення = без ризику

Гідроморфологічні зміни = без ризику

Несинтетичні забруднювачі = без ризику

Синтетичні забруднювачі = без ризику

Відповідно даних ДЗК станом на початок 2023 року, землі водного фонду в громаді займають складають 158,7 га від загальної площі. Варто зауважити, що площа земель під прибережно-захисними смугами в громаді становить приблизно 1497 га.

Основним джерелом водопостачання у громаді є артезіанські свердловини.

На території громади зареєстровані наступні водокористувачі:

Код водокористувача 561414 Назва водокористувача СТАСЮК О.М. С.САТІЇВ ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН (СТАВОК) Тип Водозабір Об'єм забору води, млн м3. 0.011 Забір поверхневої води, млн м3. 0.011 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.0 Об'єм скиду забрудн. вод, млн м3.0.0.

Код водокористувача 560902 Назва водокористувача СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ШАНДОРИ" ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН С.САТІЇВ Тип Водозабір Об'єм забору води, млн м3. 0.192 Забір поверхневої води, млн м3. 0.192 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.449 Об'єм скиду забруд. вод, млн м3. 0.0. Дозвіл на спец.водокористування

<https://e-services.davr.gov.ua/parlor/p-permit-registry/view-permit?id=17428>

Код водокористувача 561391 Назва водокористувача ФОП ТОРГУН О.В. С.РАДІВ, ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН (СТАВОК) Тип Водозабір Об'єм забору води, млн м3. 0.074 Забір поверхневої води, млн м3. 0.074 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.0 Об'єм скиду забрудн. вод, млн м3.0.0.

Код водокористувача 561011 Назва водокористувача СВК "ГОРИЗОНТ" С.КЛИНЦІ (СТАВКИ) ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН Тип Водозабір Об'єм забору води, млн м3. 0.368 Забір поверхневої води, млн м3. 0.368 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.277 Об'єм скиду забруд. вод, млн м3. 0.0. Дозвіл на спец.водокористування

<https://e-services.davr.gov.ua/parlor/p-permit-registry/view-permit?id=10391>

Код водокористувача 561079 Назва водокористувача ПП ПАРФЕНЮК Т.Г. С.ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН (СТАВКИ) Тип Водозабір Об'єм забору води, млн м3. 0.033 Забір поверхневої води, млн м3. 0.033 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.0 Об'єм скиду забрудн. вод, млн м3.0.0.

Код водокористувача 561041 Назва водокористувача ПП МАРТИНЮК С.Ю. С.ОЗЕРЯНИ ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН (СТАВКИ) Тип Водоскид Об'єм забору води, млн м3. 0.044 Забір поверхневої води, млн м3. 0.044 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.087 Об'єм скиду забруд. вод, млн м3.0.0 .

Код водокористувача 560976 Назва водокористувача ПП БУЛИК Б.М. ПП БОРИСЮК М.І. (СТАВКИ) С.ВАРКОВИЧІ ДУБЕНСЬКИЙ РАЙОН Тип Водоскид Об'єм забору води, млн м3. 0.699 Забір поверхневої води, млн м3.0.699 Об'єм скиду стічних вод, млн м3. 0.558 Об'єм скиду забруд. вод, млн м3. 0.0.

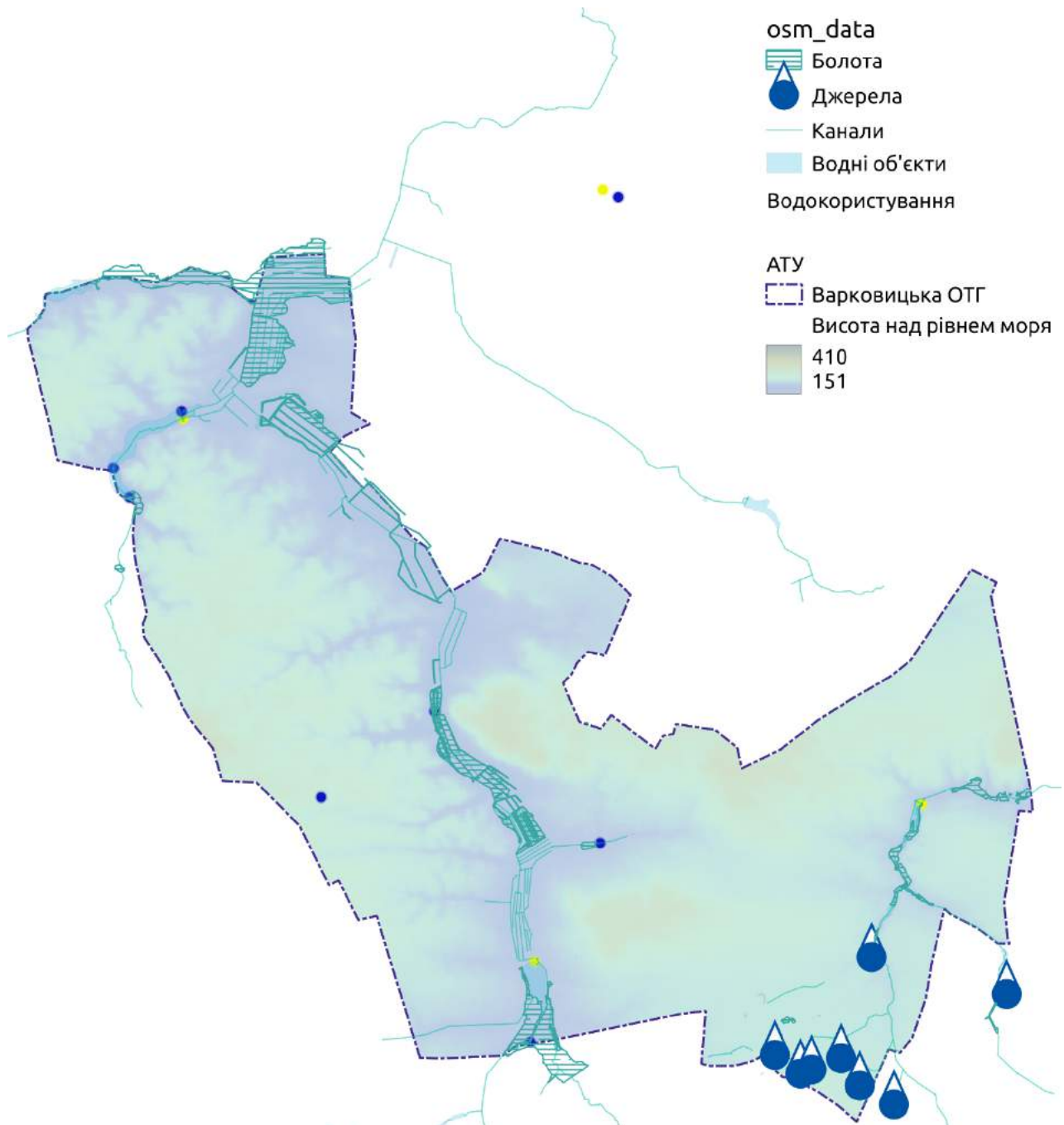

рис.11. Водокористування Варковицької громади (<https://e-services.davr.gov.ua>)

Згідно проведених досліджень (в додатках) якість питної води у джерелах водопостачання знаходиться в межах норми.

2.4 Атмосферне повітря

Згідно регіональної доповіді про стан довкілля за 2022 рік, за даними Головного управління статистики у області загальний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у 2022 році від стаціонарних джерел склав 5,6 тис. т, що на 3,8 тис. т або на 40 % менше ніж у 2021 році.

Щільність викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на квадратний кілометр території області склала 278,5 кг у 2022 році проти 467,7 кг у 2021 році, у розрахунку на одну особу – 4,9 кг у 2022 році проти 8,2 кг у 2021 році.

Основними забруднювачами довкілля області є підприємства переробної промисловості (56 % обсягу викидів у порівнянні з 2021 роком):

Таблиця 2.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у 2022 році

№ з/п	Види економічної діяльності	К-сть під-приємств, які мали викиди, од	Обсяги викидів в області		Викинуто в середньому одним підприємством, т
			т	у % до 2021	
1	2	3	4	5	6
1	Усі види економічної діяльності	186	5584,996	59,6	30,0
	у тому числі:				
1.1	Сільське, лісове та рибне господарство	23	367,846	73,0	16,0
1.2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	12	252,384	62,4	21,0
1.3	Переробна промисловість	64	4283,665	56,0	66,9
1.4	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	15	272,050	76,5	18,1
1.5	Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	6	20,513	532,0	3,4
1.6	Будівництво	3	3,144	61,5	1,0
1.7	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	5	29,135	65,8	5,8
1.8	Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	15	264,513	87,6	17,6
1.9	Тимчасове розміщення й організація харчування	1	0,181	51,0	0,2
1.10	Інформація та телекомунікації	1	2,970	80,2	3,0
1.11	Фінансова та страхова діяльність	1	5,685	1967,1	5,7
1.12	Операції з нерухомим майном	7	6,934	113,2	1,0
1.13	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1	2,498	68,6	2,5
1.14	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	4	9,656	76,0	2,4
1.15	Освіта	11	24,192	69,8	2,2
1.16	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	16	39,476	78,9	2,5
1.17	Надання інших видів послуг	1	0,154	99,4	0,2

Згідно наданої інформації, у Варковицькій громаді викиди в атмосферне повітря здійснюють наступні підприємства:

Фізична особа-підприємець Сергієнко Валентин Юрійович;

Товариство з обмеженою відповідальністю "Волинь Край";

Приватне підприємство "Млинівські курчата";

Комунальне підприємство "Варковичі комунслужба";

Товариство з обмеженою відповідальністю - підприємство з іноземною інвестицією "Ізотерм-С".

2.5 Радіаційний стан

Згідно інформаційно-аналітичного огляду стану довкілля у Рівненській області, у липні-вересні 2023 року середнє значення потужності експозиційної дози гамма-випромінювання в Рівненській області становило 12,67 мкР/год (у липні-вересні 2022 року – 12,5 мкР/год), максимальне значення – 16 мкР/год (у липні-вересні 2022 року – 15 мкР/год), що нижче за рівень природного фону.

2.6 Стан здоров'я мешканців

Станом на 2021 рік чисельність населення Варковицької громади складало 5149 осіб, із них пенсіонерів -1299 осіб.

Структура населення погіршується в напрямку його старіння. Співвідношення між чоловіками та жінками неоднакове у різних вікових групах.

На території громади діє амбулаторія первинної медико – санітарної допомоги. За даними згаданого закладу, за 9 місяців 2023 року в громаді були зафіксовані захворювання (зокрема ті, що призвели до смерті, наведені в додатку 1 до Звіту.

З наведеної інформації бачимо, що основну кількість захворювань становлять хвороби органів дихання, проте основною причиною смерті є хвороби системи кровообігу.

Чинниками, які сприяють підвищенню показників захворюваності за окремими видами хвороб можна оголосити наступні:

- соціально-економічні, зокрема, рівень соціальної інфраструктури, умови життя та праці, можливості оздоровлення, доходи та витрати населення, рівень життя тощо;
- генетичні;
- стан навколишнього природного середовища (що обумовлюється як природними так і антропогенними факторами);
- медико-географічними, зокрема, географія/наявність та рівень системи охорони здоров'я.

Загальні медико-демографічні та медико-географічні дослідження свідчать, що на чинники з першої групи (паління, вживання наркотиків, зловживання алкоголем, праця в шкідливих умовах, нераціональне харчування, стреси, гіподинамія, незадовільні побутові умови та урбанізація) припадає 51-52% загального впливу.

На чинники третьої групи – навколишнє природне середовище (забруднення повітря, води, ґрунту, фізичні фактори впливу) припадає - 20-21% впливів.

Генетично-біологічні фактори (спадковість, стать тощо) впливають – на 19-20%.

На групу факторів, пов'язаних із обсягом і якістю медичного обслуговування (забезпеченість об'єктами медичної інфраструктури та фахівцями, своєчасність та якість лікування, вакцинація, періодичність медичних обстежень, державне фінансування медичної сфери тощо) – 8-9% впливу.

Отже, найбільшими ризиками впливу на стан здоров'я населення, які стосуються ДДП відносимо: якість атмосферного повітря, недостатній рівень забезпечення обслуговуючою інфраструктурою, особливо в напрямку забезпечення належного рівня охорони здоров'я та якості життя, зокрема, закладами охорони здоров'я та лікування, об'єктами профілактично-оздоровчого, рекреаційного та дозвілевого спрямування.

Показники існуючого стану використання території громади щодо забезпеченості жителів такою інфраструктурою потребує посиленої уваги та окремих заходів, в контексті: організації вчасної і якісної медичної допомоги, профілактичної роботи, організації відпочинку (баланс робота-дозвілля), розширення інфраструктури рекреаційної та відпочинкової тощо

Також, окремим і сильним чинником є безперечно є природні чинники, зокрема, підвищений природний радіаційний фон, низька якість водних ресурсів що використовуються для водопостачання, особливості клімату місцевості тощо.

Аналіз залежності здоров'я населення від ступеня забруднення навколишнього середовища дозволив визначити рівні, при яких відзначаються ті чи інші порушення здоров'я. Встановлено, що при 1,5-2 кратному збільшенні ГДК хімічних речовин в атмосферному повітрі, реєструються достовірні зрушення імунологічних, біохімічних і фізіологічних параметрів організму людини. Статично значимі зрушення показників захворюваності (поширеності та тяжкості перебігу хвороби) реєструються при рівні забруднення, що перевищує допустимий в 2 - 3 рази (Кобець Г.П., Зінгер Ф.Х., Кальянов А.В. і ін., 1994). Подальше збільшення ступеня забруднення (в 4 і більше разів) обумовлює зміни показників захворюваності хронічними видами патології, а при 6-ти кратному і більшому перевищенні гігієнічних нормативів, відзначається збільшення частоти множинної і поєднаної патології.

2.7 Земельні ресурси та ґрунти

Структура земельного фонду громади представлено на діаграмі нижче:

Структура земельного фонду

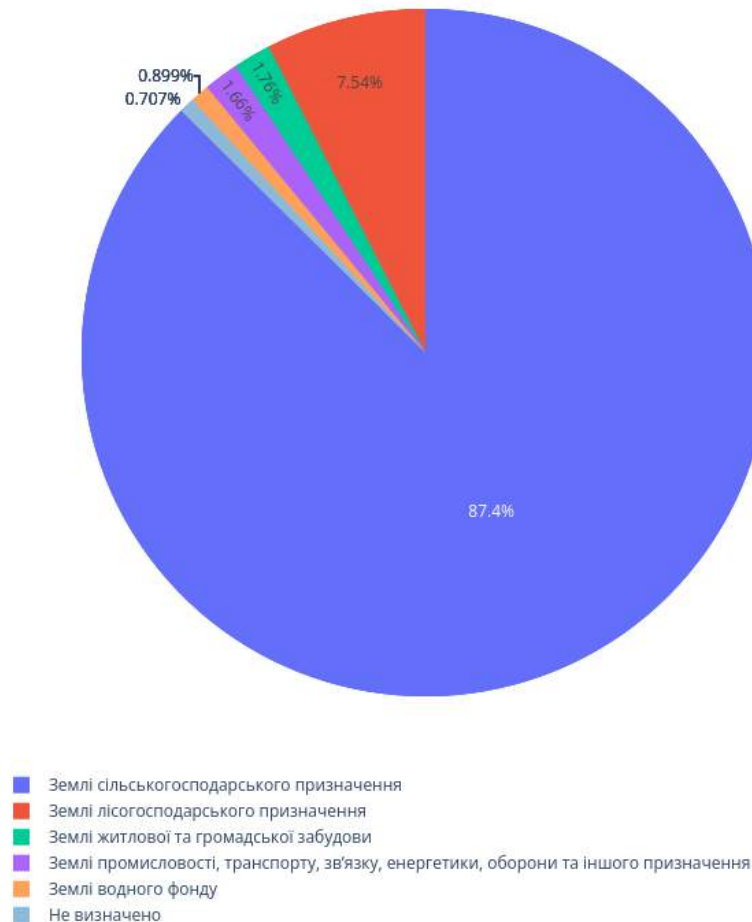

Рис. 2.11. Структура земельного фонду Варковицької громади

Сучасний стан використання земельних ресурсів громади не відповідає вимогам раціонального природокористування. В структурі землекористування найбільший відсоток належить агроугіддям, що порушує екологічно допустиме співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь і негативно впливає на стійкість агроландшафтів.

Ґрунти в межах громади, територія якої має складний рельєф, зазнають водної ерозії та дефляції. Еродованість посилюється високим відсотком розораних земель. Внаслідок інтенсивного не раціонального сільськогосподарського використання земельних ресурсам громади завдано відчутної шкоди у результаті недбалих меліоративних заходів і недосконалої застосованої агротехніки, що не враховує екологічних вимог.

Такі проблеми, як дегуміфікація, ерозія, дефляція, забруднення ґрунтів пестицидами та отрутохімікатами мають на території громади значне поширення. Ерозія і дефляція зумовлюють втрати гумусу, азоту, фосфору, калію й інших поживних речовин, знижуючи їх вміст у ґрунті і негативно впливаючи на їх баланс, особливо баланс гумусу.

Отже, інтенсивне сільськогосподарське використання земель призводить до зниження родючості ґрунту через їх переуцільнення, втрату грудко-зернистої структури, водопроникності та аераційної здатності з усіма екологічними наслідками.

На основі аналізу відкритих джерел даних видно, що можливі наслідки для територій із природоохоронним статусом, такі як забруднення ґрунтів, поверхневих та ґрунтових вод внаслідок інтенсивної господарської діяльності. Можлива подальша евтрофікація водних об'єктів, спричинена міграцією хімічних речовин зі сільськогосподарських угідь, забруднення ґрунтів пестицидами.

Зауважимо, що згідно ВКУ ст. 89 прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом обмеженої господарської діяльності. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється: 1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво; 2) зберігання та застосування пестицидів і добрив; 3) влаштування літніх таборів для худоби; 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів; 5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки; 6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо; 7) випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг. У прибережних захисних смугах дозволяються реконструкція, реставрація та капітальний ремонт існуючих об'єктів.

Звертаємо увагу, на те що згідно ЗУ "Про охорону" ст. 47 забороняється розорювання схилів крутизною понад 7 градусів (крім ділянок для залуження, залісення та здійснення ґрунтозахисних заходів). На схилах крутизною від 3 до 7 градусів обмежується розміщення просапних культур, чорного пару тощо. В перспективі при розробленні містобудівної документації, в тому числі комплексного плану громади, відповідні території мають бути визначені.

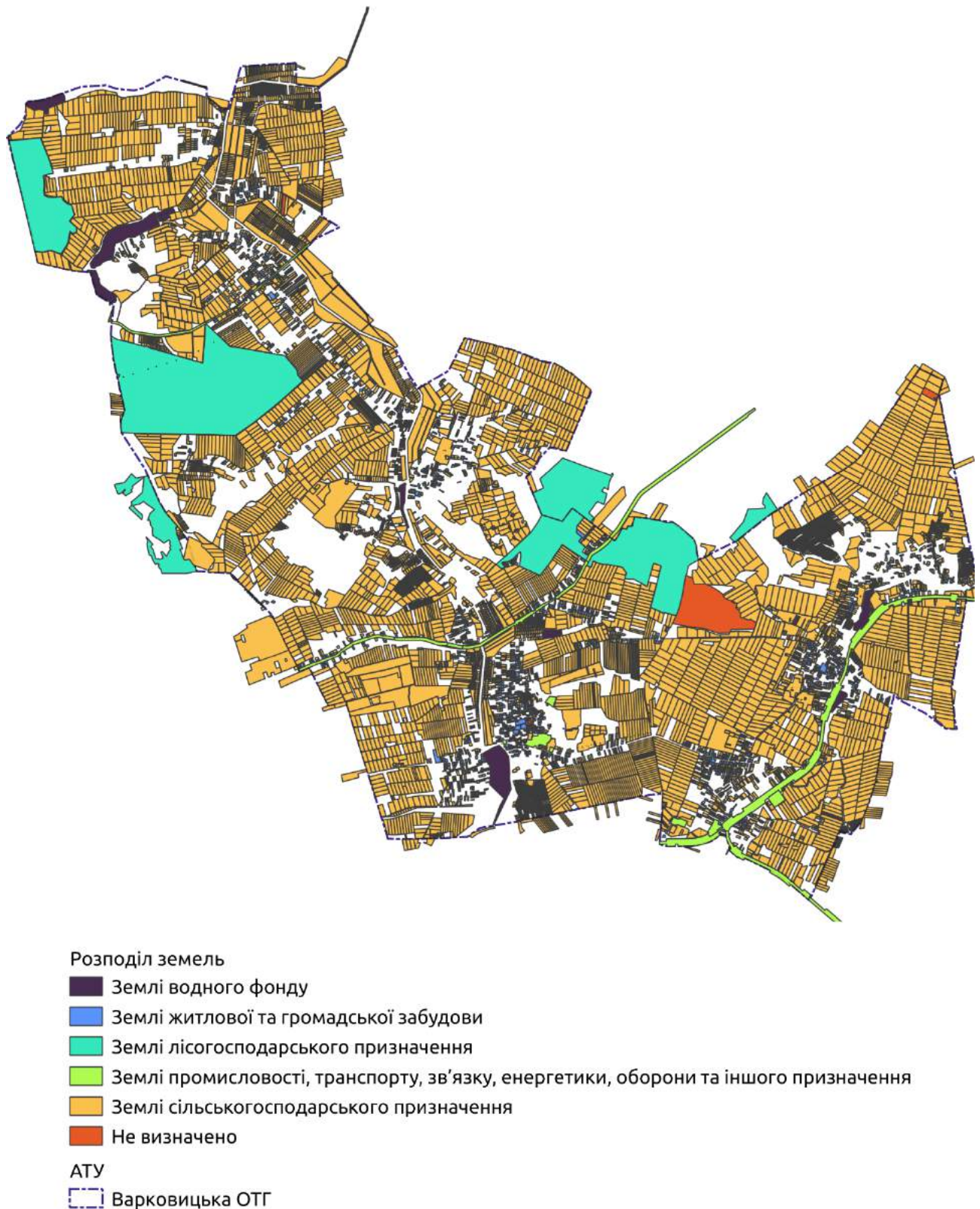

рис. 2.12. Схема розподілу земель за категоріями в громаді на основі відкритих даних - <https://kadastr.live>

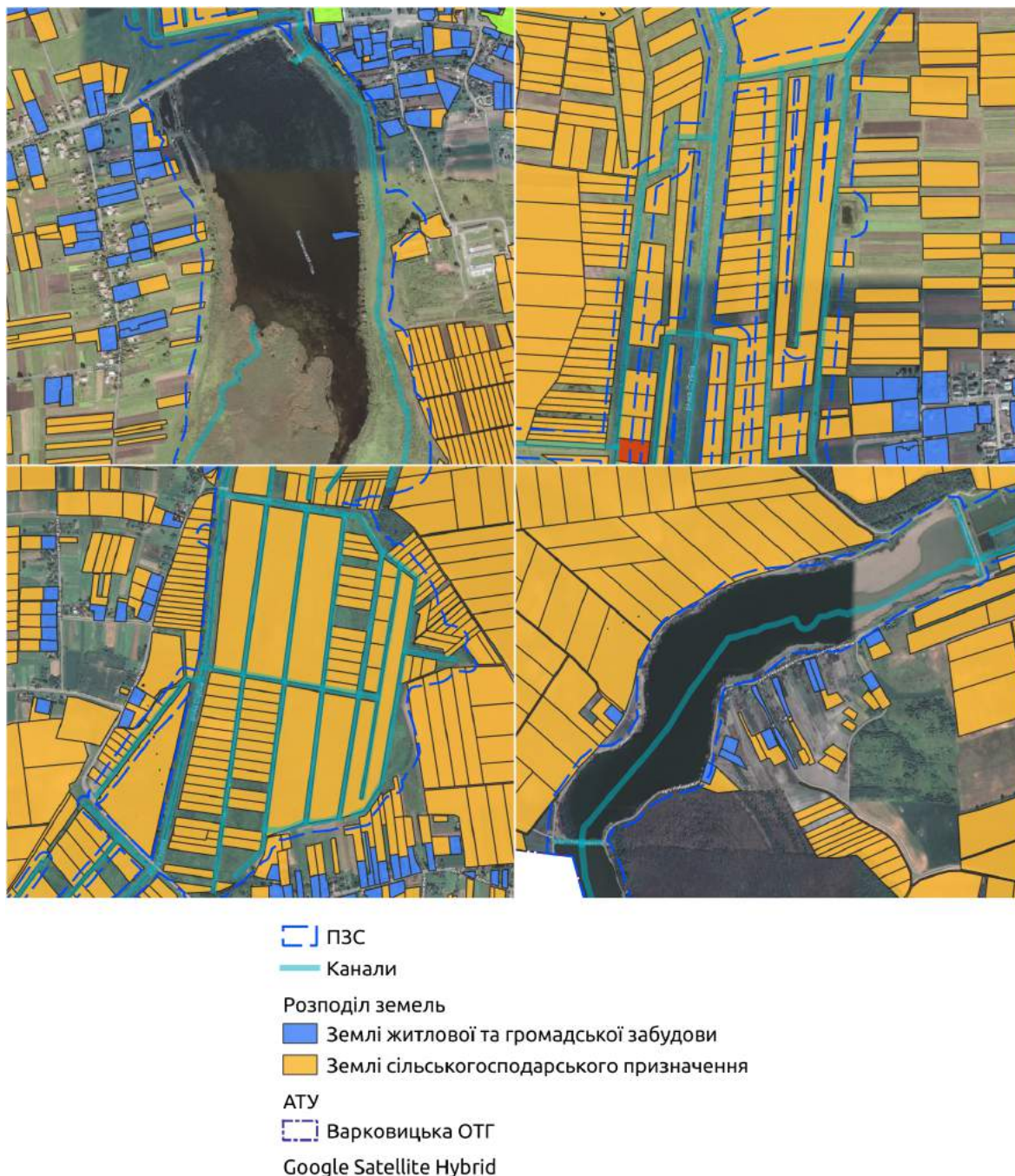

рис.2.13. Приклади ймовірних місць порушень ПЗС в межах громади

Основу економіки громади формують підприємства аграрного сектору, підприємства переробної галузі, а також обслуговуючі організації. Агропідприємства ймовірно можуть виступати забрудниками ґрунтів, підземних та поверхневих вод. Землекористування в громаді супроводжується загрозою значного рівня розораності земель, розширенням посівних площ просапних культур, нехтуванням науково обґрунтованими ґрунтозахисними сівозмінами, впровадженням індустриальних технологій вирощування сільськогосподарських культур, що викликає відчутне зменшення площ, зайнятих природними рослинними угрупованнями (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні питомої ваги освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі.

Застосування великих доз добрив може погіршити якість продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм. Використання мінеральних добрив дало змогу певною мірою підвищити врожайність культур,

однак подальше збільшення їх доз уже не сприятиме її зростанню, що буде пов'язано із зменшенням запасів гумусу в ґрунті.

Особливо небезпечно неправильне або надмірне використання пестицидів. Причому деяка їх частина трансформується, тобто виникають нові токсичні речовини (вторинна токсикація).

Згідно Регіональної доповіді сучасний стан використання земельних ресурсів області не відповідає вимогам раціонального природокористування. Порушено екологічно допустиме співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, що негативно впливає на стійкість агроландшафтів. Сільськогосподарська освоєність земель перевищує екологічно допустиму, і протягом років залишилась майже незмінною. В області є наступні проблеми:

Внаслідок постійного антропогенного впливу на сільськогосподарські землі зростають винос гумусу з родючого шару ґрунту та ерозійні процеси. Негативний баланс гумусу складає більше 3 ц з га. Причиною цього є те, що органічні та мінеральні добрива вносяться до ґрунту періодично і в недостатній кількості, збільшилися площі посіву культур, що виносять підвищену кількість поживних речовин з ґрунту, насамперед соняшника, який в останні роки займає 2° і більше відсотків посівних площ. Ці та інші факти порушення природоохоронного режиму використання сільськогосподарських земель ведуть до її деградації та мінералізації.

Зважаючи на це і враховуючи кліматичні особливості (часті відлиги, різка зміна температури під час весняного сніготанення, весняні суховії, зливовий характер опадів в талий період), а також знищення лісової та трав'янистої рослинності на крутосхилах, неправильне розміщення доріг та інших лінійних об'єктів на місцевості сприяють інтенсивному розвитку ерозійних процесів. Водна ерозія ґрунтів проявляється в усіх районах області на схилах, що перевищують ухил 5,5 градуса. Збереження на сьогодні високого рівня розораності угідь, в тому числі на схилах, при значному розширенні площі просапних культур та практично повного припинення виконання комплексу робіт по захисту ґрунтів призводить до розвитку небувалих ерозійних і деградаційно-руйнівних процесів, що створює загрозу економічній безпеці області.

Згідно даних паспорту громади на території громади знаходяться поклади граніт, графіт, піски, глина, буре вугілля.

Землекористування в громаді супроводжується загрозою високого рівня розораності схилівих земель, розширенням посівних площ просапних культур, нехтуванням науково обґрунтованими ґрунтозахисними сівозмінами, впровадженням індустріальних технологій вирощування сільськогосподарських культур, що викликає відчутне зменшення площ, зайнятих природними рослинними угрупованнями (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні питомої ваги освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі.

Застосування великих доз добрив може погіршити якість продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм. Використання мінеральних добрив дало змогу певною мірою підвищити врожайність культур, однак подальше збільшення їх доз уже не сприятиме її зростанню, що буде пов'язано із зменшенням запасів гумусу в ґрунті.

Особливо небезпечно неправильне або надмірне використання пестицидів. Причому деяка їх частина трансформується, тобто виникають нові токсичні речовини (вторинна токсикація).

Згідно Регіональної доповіді про стан довкілля в області є проблеми, що виникли в результаті інтенсивного землеробства - сільськогосподарське освоєння території області становить 85,3 %, а розораність сільськогосподарських угідь – 77,8%. Вирощування культур інтенсивного мінерального живлення, зменшення

внесення органічних добрив, поширення процесів ерозії призводить до від'ємного балансу гумусу в ґрунтах.

Зважаючи на це і враховуючи кліматичні особливості (часті відлиги, різка зміна температури під час весняного сніготанення, весняні суховії, зливовий характер опадів в талий період), а також знищення лісової та трав'янистої рослинності на крутосхилах, неправильне розміщення доріг та інших лінійних об'єктів на місцевості сприяють інтенсивному розвитку ерозійних процесів. Водна ерозія ґрунтів проявляється в усіх районах області на схилах, що перевищують ухил 0,5 градуса. Збереження на сьогодні високого рівня розораності угідь, в тому числі на схилах, при значному розширенні площі просапних культур та практично повного припинення виконання комплексу робіт по захисту ґрунтів призводить до розвитку небувалих ерозійних і деградаційно-руйнівних процесів, що створює загрозу економічній безпеці області.

2.8 Біорізноманіття

За даними міжнародного каталогу GBIF на території громади спостерігаються такі види:

Таблиця 2.22.

Інформація про біорізноманіття Варковицька громади за даними міжнародного каталогу GBIF

Назва	Номер в каталозі (один із кількох)	наукова назва	царство
Pandion haliaetus	1588602516	Pandion haliaetus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Iris pseudacorus	2013691981	Iris pseudacorus L.	Plantae
Ciconia nigra	2028855735	Ciconia nigra (Linnaeus, 1758)	Animalia
Aquila clanga	2029022875	Aquila clanga Pallas, 1811	Animalia
Eremophila alpestris	2162653093	Eremophila alpestris (Linnaeus, 1758)	Animalia
Chloris chloris	2162654338	Chloris chloris (Linnaeus, 1758)	Animalia
Dendrocopos syriacus	2162657638	Dendrocopos syriacus (Hemprich & Ehrenberg, 1833)	Animalia
Plectrophenax nivalis	2162658126	Plectrophenax nivalis (Linnaeus, 1758)	Animalia
Corvus corax	2162892743	Corvus corax Linnaeus, 1758	Animalia
Dendrocopos major	2162894504	Dendrocopos major (Linnaeus, 1758)	Animalia
Fringilla montifringilla	2162901301	Fringilla montifringilla Linnaeus, 1758	Animalia
Carduelis carduelis	2162986860	Carduelis carduelis (Linnaeus, 1758)	Animalia
Buteo buteo	2173464858	Buteo buteo (Linnaeus, 1758)	Animalia
Spinus spinus	2173473935	Spinus spinus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Parus major	2173482692	Parus major Linnaeus, 1758	Animalia
Accipiter gentilis	2173819631	Accipiter gentilis (Linnaeus, 1758)	Animalia
Pica pica	2173826762	Pica pica (Linnaeus, 1758)	Animalia
Linaria flavirostris	2173828956	Linaria flavirostris (Linnaeus, 1758)	Animalia
Lanius excubitor	2173834414	Lanius excubitor Linnaeus, 1758	Animalia
Acanthis flammea	2173837095	Acanthis flammea (Linnaeus, 1758)	Animalia
Garrulus glandarius	2173841819	Garrulus glandarius (Linnaeus, 1758)	Animalia
Emberiza citrinella	2177702518	Emberiza citrinella Linnaeus, 1758	Animalia
Buteo lagopus	2177702556	Buteo lagopus (Pontoppidan, 1763)	Animalia
Cyanistes caeruleus	2177702665	Cyanistes caeruleus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Alauda arvensis	2177702819	Alauda arvensis Linnaeus, 1758	Animalia
Sturnus vulgaris	2177960740	Sturnus vulgaris Linnaeus, 1758	Animalia

Fringilla coelebs	2177961860	Fringilla coelebs Linnaeus, 1758	Animalia
Linaria cannabina	2185025276	Linaria cannabina (Linnaeus, 1758)	Animalia
Passer montanus	2185028836	Passer montanus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Calcarius lapponicus	2692990215	Calcarius lapponicus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Turdus philomelos	2697500599	Turdus philomelos C.L.Brehm, 1831	Animalia
Turdus merula	2698706739	Turdus merula Linnaeus, 1758	Animalia
Accipiter nisus	2698730618	Accipiter nisus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Corvus frugilegus	2698783665	Corvus frugilegus Linnaeus, 1758	Animalia
Ficedula parva	2699752692	Ficedula parva (Bechstein, 1792)	Animalia
Phylloscopus collybita	2700715838	Phylloscopus collybita (Vieillot, 1817)	Animalia
Phoenicurus ochruros	2700751803	Phoenicurus ochruros (S.G.Gmelin, 1774)	Animalia
Columba livia	2700793568	Columba livia J.F.Gmelin, 1789	Animalia
Coccothraustes coccothraustes	2700887715	Coccothraustes coccothraustes (Linnaeus, 1758)	Animalia
Lanius collurio	2701010558	Lanius collurio Linnaeus, 1758	Animalia
Turdus pilaris	2701949658	Turdus pilaris Linnaeus, 1758	Animalia
Prunella modularis	2701958911	Prunella modularis (Linnaeus, 1758)	Animalia
Regulus regulus	2702094490	Regulus regulus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Chroicocephalus ridibundus	2702233693	Chroicocephalus ridibundus (Linnaeus, 1766)	Animalia
Motacilla flava	2702915820	Motacilla flava Linnaeus, 1758	Animalia
Coloeus monedula	2704542414	Corvus monedula Linnaeus, 1758	Animalia
Anthus cervinus	2704956736	Anthus cervinus (Pallas, 1811)	Animalia
Circus cyaneus	2704966348	Circus cyaneus (Linnaeus, 1766)	Animalia
Turdus iliacus	2704992557	Turdus iliacus Linnaeus, 1758	Animalia
Falco peregrinus	2705356338	Falco peregrinus Tunstall, 1771	Animalia
Anthus pratensis	2707273609	Anthus pratensis (Linnaeus, 1758)	Animalia
Passer domesticus	2708343461	Passer domesticus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Pluvialis apricaria	2708819324	Pluvialis apricaria (Linnaeus, 1758)	Animalia
Motacilla alba	2713638631	Motacilla alba Linnaeus, 1758	Animalia
Acrocephalus schoenobaenus	2714610448	Acrocephalus schoenobaenus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Emberiza schoeniclus	2714794334	Emberiza schoeniclus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Turdus viscivorus	2715308354	Turdus viscivorus Linnaeus, 1758	Animalia
Vanellus vanellus	2719306506	Vanellus vanellus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Falco tinnunculus	2720171360	Falco tinnunculus Linnaeus, 1758	Animalia
Muscicapa striata	2776966539	Muscicapa striata (Pallas, 1764)	Animalia
Erithacus rubecula	2778169809	Erithacus rubecula (Linnaeus, 1758)	Animalia
Certhia familiaris	2782430749	Certhia familiaris Linnaeus, 1758	Animalia
Pulsatilla patens	2992075124	Pulsatilla patens (L.) Mill.	Plantae
Adonis vernalis	2992075156	Adonis vernalis L.	Plantae
Agrostis stolonifera	3022789135	Agrostis stolonifera L.	Plantae
Prunella vulgaris	3022789136	Prunella vulgaris L.	Plantae
Artemisia austriaca	3022789137	Artemisia austriaca Jacq.	Plantae
Carex hirta	3022789138	Carex hirta L.	Plantae
Ranunculus acris	3022789139	Ranunculus acris L.	Plantae
Trifolium pratense	3022789140	Trifolium pratense L.	Plantae
Poa angustifolia	3022790127	Poa angustifolia L.	Plantae
Trifolium fragiferum	3022790128	Amoria fragifera (L.) Roskov	Plantae
Myosotis scorpioides	3022790129	Myosotis palustris (L.) L.	Plantae
Carum carvi	3022790130	Carum carvi L.	Plantae

<i>Medicago falcata</i>	3022790131	<i>Medicago falcata</i> L.	Plantae
<i>Mentha arvensis</i>	3022791131	<i>Mentha arvensis</i> L.	Plantae
<i>Blysmus compressus</i>	3022791132	<i>Blysmus compressus</i> (L.) Panz. ex Link	Plantae
<i>Poa palustris</i>	3022791133	<i>Poa palustris</i> L.	Plantae
<i>Equisetum palustre</i>	3022791134	<i>Equisetum palustre</i> L.	Plantae
<i>Ranunculus repens</i>	3022792131	<i>Ranunculus repens</i> L.	Plantae
<i>Daucus carota</i>	3022792132	<i>Daucus carota</i> L.	Plantae
<i>Carex panicea</i>	3022792133	<i>Carex panicea</i> L.	Plantae
<i>Carex acuta</i>	3022792134	<i>Carex acuta</i> L.	Plantae
<i>Argentina anserina</i>	3022793140	<i>Potentilla anserina</i> L.	Plantae
<i>Plantago major</i>	3022793141	<i>Plantago major</i> L.	Plantae
<i>Poa pratensis</i>	3022794131	<i>Poa pratensis</i> L.	Plantae
<i>Trifolium repens</i>	3022794132	<i>Amoria repens</i> (L.) C.Presl	Plantae
<i>Rhinanthus serotinus</i>	3022794136	<i>Rhinanthus serotinus</i> (Schönh. ex Halácsy & Heinr.Braun) Oborny	Plantae
<i>Juncus articulatus</i>	3022795136	<i>Juncus articulatus</i> L.	Plantae
<i>Thymus pulegioides</i>	3022795137	<i>Thymus ovatus</i> Mill.	Plantae
<i>Parnassia palustris</i>	3022795139	<i>Parnassia palustris</i> L.	Plantae
<i>Epilobium palustre</i>	3022795140	<i>Epilobium palustre</i> L.	Plantae
<i>Agrostis capillaris</i>	3022796124	<i>Agrostis tenuis</i> Sibth.	Plantae
<i>Cichorium intybus</i>	3022796126	<i>Cichorium intybus</i> L.	Plantae
<i>Carex nigra</i>	3022796127	<i>Carex nigra</i> (L.) Reichard	Plantae
<i>Veronica chamaedrys</i>	3022796130	<i>Veronica chamaedrys</i> L.	Plantae
<i>Achillea setacea</i>	3022797121	<i>Achillea setacea</i> Waldst. & Kit.	Plantae
<i>Scorzoneroides autumnalis</i>	3022797122	<i>Leontodon autumnalis</i> L.	Plantae
<i>Silene flos-cuculi</i>	3022797123	<i>Coccyganthe flos-cuculi</i> (L.) Fourr., 1868	Plantae
<i>Achillea millefolium</i>	3022798138	<i>Achillea millefolium</i> L.	Plantae
<i>Caltha palustris</i>	3022798139	<i>Caltha palustris</i> L.	Plantae
<i>Briza media</i>	3022917126	<i>Briza media</i> L.	Plantae
<i>Lolium perenne</i>	3022917128	<i>Lolium perenne</i> L.	Plantae
<i>Eleocharis palustris</i>	3022917129	<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roem. & Schult.	Plantae
<i>Epilobium hirsutum</i>	3022920120	<i>Epilobium hirsutum</i> L.	Plantae
<i>Equisetum fluviatile</i>	3022920121	<i>Equisetum fluviatile</i> L.	Plantae
<i>Phalaris arundinacea</i>	3022920122	<i>Phalaroides arundinacea</i> (L.) Rauschert	Plantae
<i>Campanula sibirica</i>	3022921124	<i>Campanula sibirica</i> L.	Plantae
<i>Festuca rubra</i>	3022921126	<i>Festuca rubra</i> L.	Plantae
<i>Filipendula ulmaria</i>	3022921127	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim.	Plantae
<i>Carex appropinquata</i>	3022921129	<i>Carex appropinquata</i> Schumach.	Plantae
<i>Erigeron canadensis</i>	3022922118	<i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist	Plantae
<i>Galium palustre</i>	3022922119	<i>Galium palustre</i> L.	Plantae
<i>Galium aparine</i>	3022922120	<i>Galium aparine</i> L.	Plantae
<i>Scirpus sylvaticus</i>	3022922121	<i>Scirpus sylvaticus</i> L.	Plantae
<i>Euphorbia cyparissias</i>	3022923117	<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	Plantae
<i>Glyceria maxima</i>	3022923120	<i>Glyceria maxima</i> (Hartm.) Holmb.	Plantae
<i>Falcaria vulgaris</i>	3022924124	<i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.	Plantae
<i>Pentanema britannicum</i>	3022924126	<i>Inula britannica</i> L.	Plantae
<i>Elymus repens</i>	3022924128	<i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski	Plantae
<i>Helichrysum arenarium</i>	3022926119	<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	Plantae
<i>Taraxacum officinale</i>	3022926120	<i>Taraxacum officinale</i> Weber ex F.H.Wigg.	Plantae
<i>Luzula multiflora</i>	3022926121	<i>Luzula multiflora</i> (Ehrh.) Lej.	Plantae

Bidens tripartita	3022926123	Bidens tripartita L.	Plantae
Equisetum arvense	3022926124	Equisetum arvense L.	Plantae
Hypericum perforatum	3022927130	Hypericum perforatum L.	Plantae
Agrostis canina	3022927131	Agrostis canina L.	Plantae
Lysimachia nummularia	3022927132	Lysimachia nummularia L.	Plantae
Lythrum salicaria	3022928126	Lythrum salicaria L.	Plantae
Plantago media	3022929134	Plantago media L.	Plantae
Alisma plantago-aquatica	3022929135	Alisma plantago-aquatica L.	Plantae
Saxicola rubetra	3173075783	Saxicola rubetra (Linnaeus, 1758)	Animalia
Columba palumbus	3173091621	Columba palumbus Linnaeus, 1758	Animalia
Tringa glareola	3173099619	Tringa glareola Linnaeus, 1758	Animalia
Columba oenas	3174553673	Columba oenas Linnaeus, 1758	Animalia
Tringa ochropus	3174992858	Tringa ochropus Linnaeus, 1758	Animalia
Oenanthe oenanthe	3176284574	Oenanthe oenanthe (Linnaeus, 1758)	Animalia
Hirundo rustica	3176310596	Hirundo rustica Linnaeus, 1758	Animalia
Merops apiaster	3178733629	Merops apiaster Linnaeus, 1758	Animalia
Delichon urbicum	3179778897	Delichon urbicum (Linnaeus, 1758)	Animalia
Sylvia atricapilla	3179882628	Sylvia atricapilla (Linnaeus, 1758)	Animalia
Phylloscopus trochilus	3181967800	Phylloscopus trochilus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Ichthyaetus melanocephalus	3184740646	Ichthyaetus melanocephalus (Temminck, 1820)	Animalia
Circus aeruginosus	3189697738	Circus aeruginosus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Anthus trivialis	3191469333	Anthus trivialis (Linnaeus, 1758)	Animalia
Pyrrhula pyrrhula	3191515217	Pyrrhula pyrrhula (Linnaeus, 1758)	Animalia
Aquila pomarina	3192153370	Clanga pomarina (C.L.Brehm, 1831)	Animalia
Ardea cinerea	3192646559	Ardea cinerea Linnaeus, 1758	Animalia
Pernis apivorus	3195754666	Pernis apivorus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Grus grus	3197923914	Grus grus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Sylvia communis	3198428571	Curruca communis (Latham, 1787)	Animalia
Phoenicurus phoenicurus	3201893505	Phoenicurus phoenicurus (Linnaeus, 1758)	Animalia
Troglodytes troglodytes	3210580311	Troglodytes troglodytes (Linnaeus, 1758)	Animalia
Falco columbarius	3212010530	Falco columbarius Linnaeus, 1758	Animalia
Poecile palustris	3506487925	Poecile palustris (Linnaeus, 1758)	Animalia
Perdix perdix	3669373992	Perdix perdix (Linnaeus, 1758)	Animalia
Urtica dioica	3915561319	Urtica dioica L.	Plantae
Glechoma hederacea	3948992907	Glechoma hederacea L.	Plantae
Pelophylax ridibundus	3970773999	Pelophylax ridibundus (Pallas, 1771)	Animalia
Sphagnum fallax	3981265358	Sphagnum recurvum var. mucronatum (Russow) Warnst.	Plantae
Sonchus oleraceus	4172295554	Sonchus oleraceus L.	Plantae
Pastinaca sativa	4407087532	Pastinaca sativa L.	Plantae
Arctium tomentosum	4407162757	Arctium tomentosum Mill.	Plantae
Arctium lappa	4407193481	Arctium lappa L.	Plantae
Acer pseudoplatanus	4407214574	Acer pseudoplatanus L.	Plantae

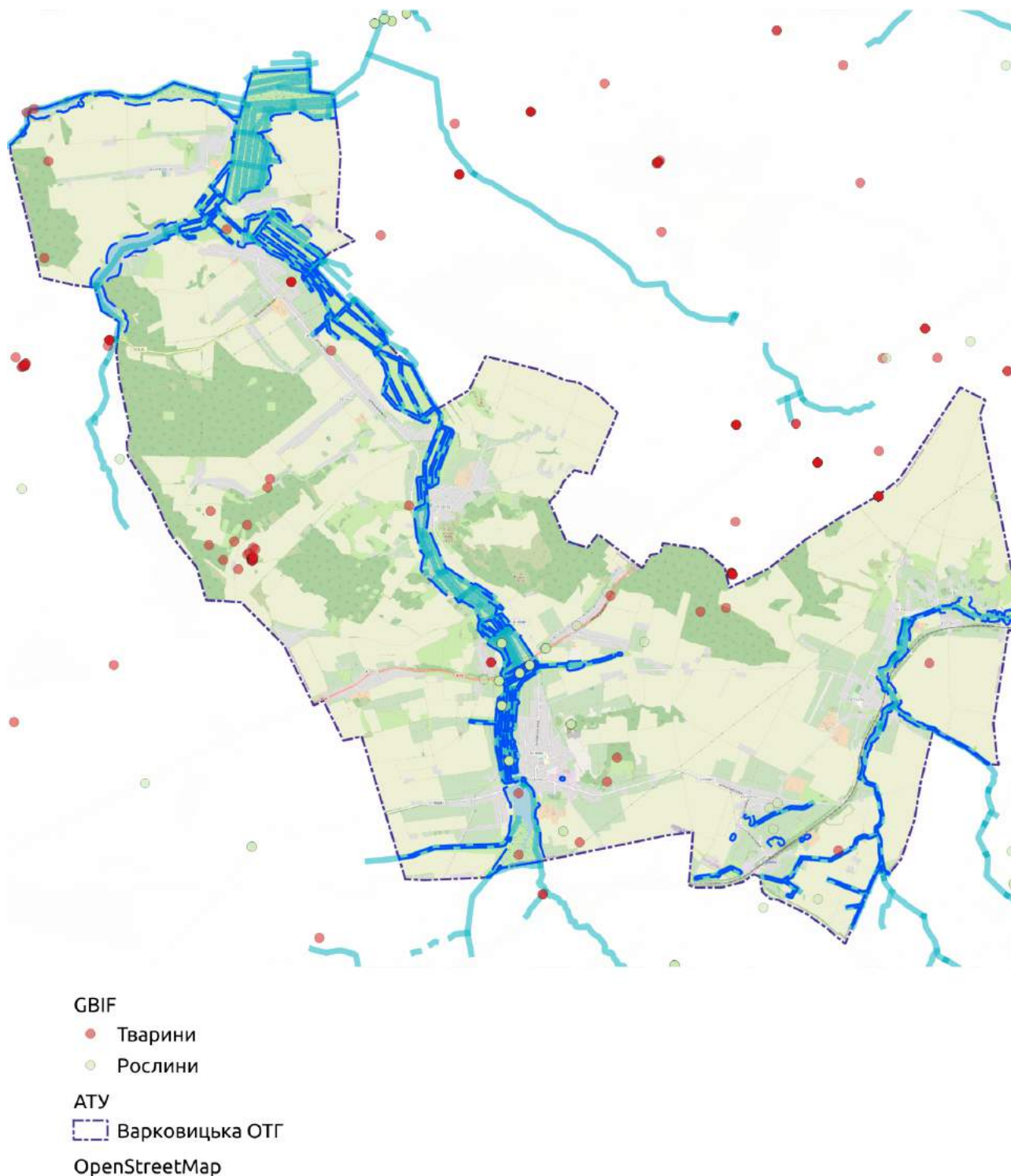

Рис.2.14. Розподіл видів за даними міжнародного каталогу GBIF на території громади

2.9 Природно-заповідний фонд, його функціональні та охоронні зони

На території Варковицької громади знаходяться території, віднесені до природно - заповідного фонду, діяльність яких регулюється Законом України "Про природно-заповідний фонд", іншими документами що стосуються охорони довкілля. Схема розташування територій ПЗФ наведено на рисунку нижче (згідно даних *Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду* - https://data.gov.ua/dataset/mepr_05?fbclid=IwAR39WLvwrQ3uBwaDSmDrHUzbeSlk-t8FSBXybxzHtiwIqTItQyrkdZKzaWA)

Площа громади складає - 14817 га, відповідно площа територій ПЗФ займає близько 0,021209263 % всієї площі громади, що є вкрай низьким показником.

Відповідно до наданих даних громадою та відкритих джерел даних на території громади знаходяться 1 об'єкт ПЗФ, характеристика якого подана нижче в таблиці.

Таблиця 2.23.

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду згідно даних Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду - https://data.gov.ua/dataset/mepr_05?fbclid=IwAR39WLvwrQ3uBwaDSmDkHU2beSlk-t8FSBXYbxzHtiwlqTItQvrkdZKzaWA

0256UA0706003	Ентомологічний заказник місцевого значення «Озерянський»	Озерянська сільська рада	35613, вул. Шевченка, 71, с. Озеряни, Дубенський р-н, Рівненська обл.	3.14258179289
---------------	--	--------------------------	---	---------------

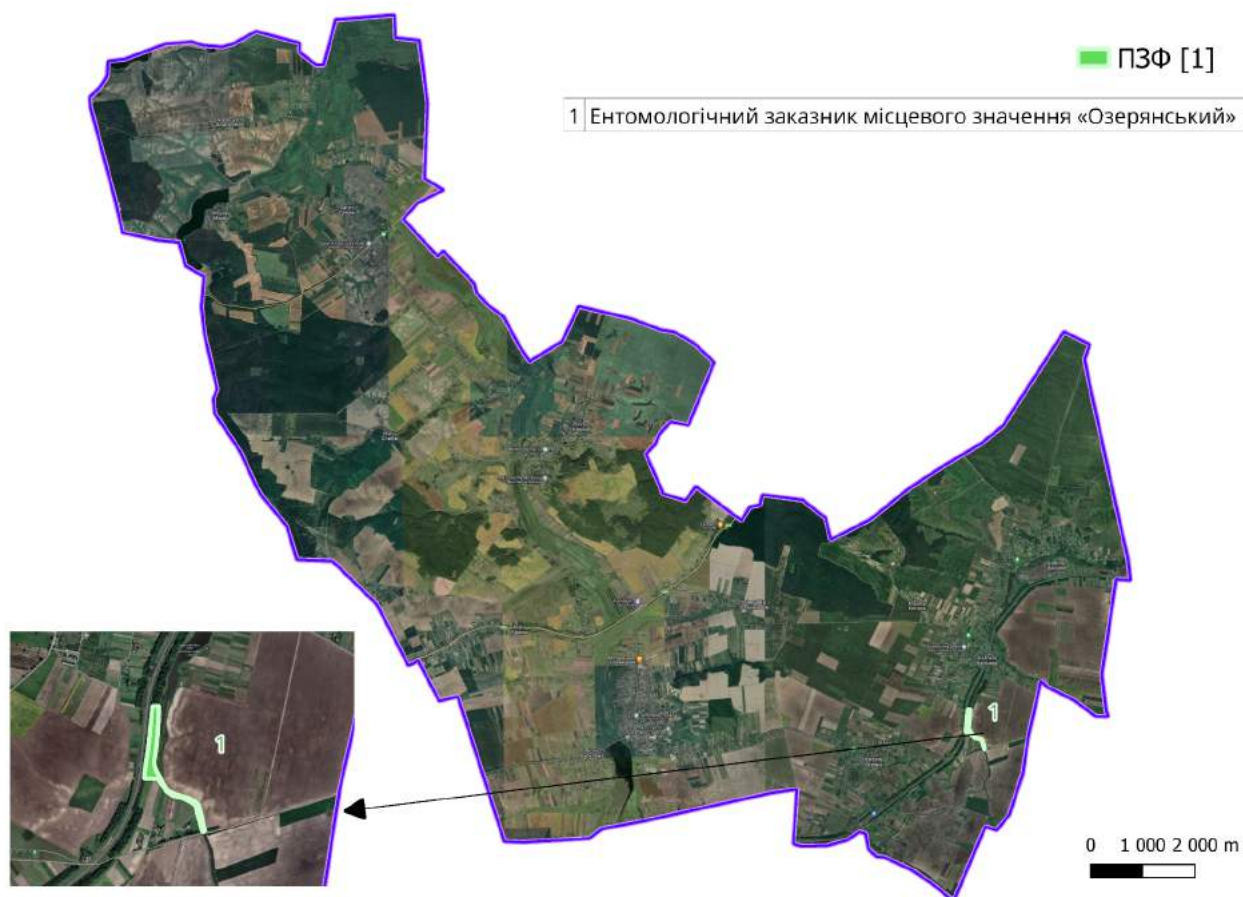

рис.2.15. Розташування територій ПЗФ на території Варковицької громади згідно даних Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду - https://data.gov.ua/dataset/mepr_05?fbclid=IwAR39WLvwrQ3uBwaDSmDkHU2beSlk-t8FSBXYbxzHtiwlqTItQvrkdZKzaWA

Зауважимо, що згідно Закону України "Про ПЗФ" землі природно-заповідного фонду України, а також землі територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську цінність і є відповідно до статті 6 цього Закону об'єктами комплексної охорони, належать до земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення. На землях природно-заповідного фонду та

іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням. На землях територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які створюються в зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, забороняється будь-яка діяльність, що не забезпечує режим радіаційної безпеки.

Межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюються в натурі відповідно до законодавства. До встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі їх межі визначаються відповідно до проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

На використання земельної ділянки або її частини в межах природно-заповідного фонду може бути встановлено обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом або договором. Обмеження (обтяження) підлягає державній реєстрації і діє протягом строку, встановленого законом або договором. Завдані внаслідок обмеження (обтяження) у землекористуванні втрати відшкодовуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду забезпечується шляхом: встановлення заповідного режиму; організації систематичних спостережень за станом заповідних природних комплексів та об'єктів; проведення комплексних досліджень з метою розробки наукових основ їх збереження та ефективного використання; додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, здійснення оцінки впливу на довкілля; запровадження економічних важелів стимулювання їх охорони; здійснення державного та громадського контролю за додержанням режиму їх охорони та використання; встановлення підвищеної відповідальності за порушення режиму їх охорони та використання, а також за знищення та пошкодження заповідних природних комплексів та об'єктів; проведення широкого міжнародного співробітництва у цій сфері; проведення інших заходів з метою збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

2.10 Землі лісового фонду

Згідно інвестиційного профілю Варковицької громади ліси та інші лісовкриті площі складають 1072 га (близько 7.2%) всієї території громади.

2.11 Смарагдова мережа та водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

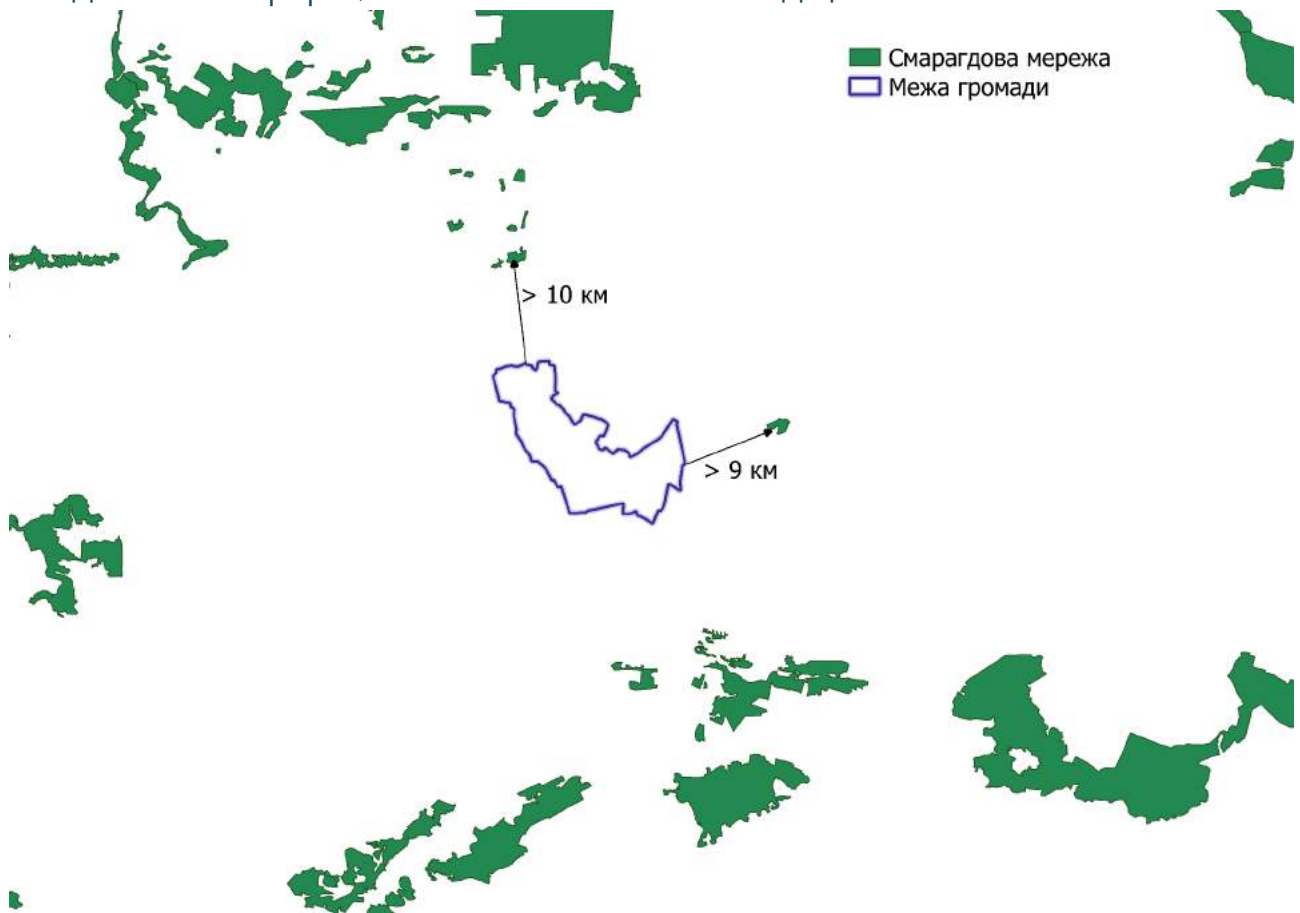

рис.2.16. Схема розташування територій Смарагдової мережі на території Варковицька громади⁸

Згідно даних сайту Рамського Бюро [<https://rsis Ramsar.org/ris/2387>] водно-болотні угіддя міжнародного значення на території громади відсутні.

2.12 Екомережа

Згідно Регіональної доповіді про стан довкілля у Рівненській області, рішенням Рівненської обласної ради від 17 червня 2016 року № 225 затверджено Регіональну схему екологічної мережі Рівненської області (схвалено розпорядженням голови облдержадміністрації від 19 травня 2016 року № 281).

До елементів регіональної екологічної мережі області включені такі основні блоки:

1. природні регіони, де зосереджено наявні та плановані природно-заповідні території. Насамперед це регіони: - Кременецького горбогір'я та прилеглих територій, - Малого Полісся - Волинської височини - Надслучанських дислокацій - Поліської низовини з унікальними екосистемами боліт та лісових комплексів - Річкові екосистеми
2. основні комунікаційні елементи регіональної екологічної мережі, а саме – широтні природні коридори, що забезпечують природні зв'язки зонального характеру: - Долини Прип'яті (міжнародний) - Волинської височини (міжнародний) - Малополіський (Малополісько-Горинський) -

⁸ Примітка. Межі громади взято із відкритих даних про АТУ - <https://atu.decentralization.gov.ua>, межі ПЗФ та Смарагдової мережі взято із даних Публічної кадастрової карти - <https://map.land.gov.ua>, межі населених пунктів взято із відкритих даних OSM - <https://www.openstreetmap.org/#map=6/48.538/31.157>

Північноподільський (як складова Галицько-Слобожанського національного екокоридору)

3. меридіональні природні коридори, просторово обмежені долинами середніх і малих річок: Стиру, Горині, Ікви, Случі та інші, які об'єднують водні та заплавні території – шляхи міграції численних видів рослин і тварин.

На основі цих принципів науково обґрунтована й розроблена система важливіших складових регіональної екомережі – природних ядер та екокоридорів. Виділені важливіші ключові території (ядра) – переважно національного та макрорегіонального значення. Ці ядра узгоджені зі структурою Поліського екологічного коридору національної екологічної мережі України (Фіторізноманіття, 2006). Відповідно, ці ядра визначені на картографічному рівні в системі базових елементів регіональної екологічної мережі.

До цієї категорії ядер належать:

1. Прип'ять-Стохідське
2. Білоозерсько-Черемське
3. Перебродське
4. Сиропогонське
5. Соминське
6. Надслучанське
7. Дермансько-Острозьке (Бущанське)
8. Демидівське..

Також виділені та картографічно візуалізовані важливіші екокоридори національного (у тому числі й міжнародного), міжрегіонального та регіонального рівнів:

1. Любешівсько-Зарічненський
2. Зарічненсько-Дубровицький
3. Соминсько-Перебродський
4. Сиропогонсько-Соминський
5. Сиропогонсько-Олевський
6. Соминсько-Надслучанський
7. Цумансько-Дубровицький
8. Любешівсько-Черемський
9. Черемсько-Білозерсько-Маневицький
10. Цумансько-Надслучанський
11. Дермансько-Горинський
12. Північноподільсько-Кременецький (Гологоро-Кременецький)
13. Малополіський

З них перших три екокоридори регіонального рівня формують Любешівсько-Перебродський екокоридор національної екомережі у складі Поліського екокоридору макрорівня. Сиропогонсько-Олевський, Любешівсько-Черемський, Черемсько-Білозерсько-Маневицький, Цумансько-Надслучанський, Північноподільсько-Кременецький (Гологоро-Кременецький) та Малополіський екокоридори відіграють міжрегіональне значення.

Крім того, в системі регіональної екомережі Рівненської області виділені річкові екокоридори, які відіграють важливу регіональну й міжрегіональну біокомунікативну роль в системі об'єктів водного та прибережно-водного середовища, об'єднуючи відповідні типи водних, прибережних та евтрофно-болотних типів оселищ:

14. Іквянський
15. Стирський південний
16. Горинський південний
17. Горинський північний

18. Случанський
19. Стирський північний
20. Великогоринський

Рис. 2.17. Фрагмент приблизного розташування регіональної екомережі Рівненської області⁹

Територією Варковицької громади проходить Дермансько-Тушебинський субкоридор Дермансько-Горинського екологічного коридору.

⁹<https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/225-pro-zatverdzhennya-regionalnoyi-shemi-ekologichnoyi-mer>

2.13 Перспективні до заповідання території в межах громади

Створення територій та об'єктів ПЗФ регулюється ст.ст. 51 – 53 ЗУ «Про ПЗФ». Відповідно до ст. 51 цього Закону підготовка і подання клопотань про створення чи оголошення територій та об'єктів ПЗФ можуть здійснюватись державними та науковими установами, природоохоронними громадськими об'єднаннями або іншими організаціями та громадянами.

Докладні рекомендації щодо пошуку територій під ПЗФ підготовлено МБО "Екологія - Право - Людина"¹⁰.

У виборі ділянок, перспективних для заповідання, варто керуватися Оселищною директивою та зважати на наявність існування на територіях видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України. Важливо пам'ятати про роль природно-заповідної мережі у показниках сталого розвитку країни.

Так рекомендованими під ПЗФ можуть бути наступні території в межах громади (опираючись на рекомендації http://ep.org.ua/images/pdf/people/1767_EPL_Posibnyk_Fond_Zapovidnuk.pdf):

- природні ділянки, що можливо включити до складу існуючих територій природно-заповідного фонду;
- місця поширення видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, регіональних переліків видів флори та фауни, що охороняються в областях,
- місця поширення рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, місця поширення видів флори і фауни та оселища, що знаходяться під охороною Бернської конвенції (додатки конвенції I, II та III, Резолюції Постійного комітету конвенції № 4 (1996, 2010) «Про зникаючі природні середовища (оселища), що потребують спеціальних заходів для їх збереження» та № 6 (1998, 2011) «Про перелік видів, щодо потребують спеціальних заходів для їх збереження»);
- потенційними для заповідання є об'єкти-кандидати (які не мають статус об'єктів ПЗФ в Україні) Смарагдової мережі Європи, що створюється на виконання Бернської конвенції як аналог екомережі ЄС НАТУРА 2000;
- землі лісогосподарського призначення, насамперед лісові землі наукового призначення, рекреаційно-оздоровчі та захисні ліси, та інші ділянки лісів, важливі для збереження біорізноманіття;
- внутрішні природні та штучно створені водні об'єкти (водотоки, водойми), прибережні захисні смуги та водоохоронні зони, заболочені території, острови та інші водно-болотні угіддя, що не використовуються інтенсивно у сільському господарстві; заплави малих річок (долини річок, збережені у природному стані);
- сільськогосподарські угіддя екстенсивного використання (пасовища, сіножаті); території, на яких у минулому було здійснено заходи з консервації земель шляхом залуження;
- неугіддя, малопродуктивні, деградовані та еродовані землі, що підлягають відновленню; перелоги, що виведені з категорії орних земель;
- природні степові ділянки (в сучасних умовах, як правило, розміщені на схилах та у яружно-балочних комплексах), якщо на їх території немає заростання деревною рослинністю, представленою інвазивними видами, а також якщо в минулому на цих ділянках не здійснювались заходи з лісорозведення.

2.15 Історико-культурні об'єкти

На території с. Варковичі знаходиться одна з ікорко-культурних пам'яток археології – Варковицьке городище та поселення, яке є частиною пагорбів Мізоцького кряжу та датується III- II тис. до н. е., X- поч. XI ст. Також присутні римо-католицький костел святого Вацлава (с. Грушвиця Перша), чеське пожежне

¹⁰ http://ep.org.ua/images/pdf/people/1767_EPL_Posibnyk_Fond_Zapovidnuk.pdf

депо (с.Дібрівка) та залишки чеського пивоварного заводу Шмоліка (с.Глинськ), Церква в ім'я Святого Апостола Івана Богослова у с. Жорнів, Жорнівське городище.

2.16 Поводження з відходами

У 2022 році Варковицькою сільською радою заключено договір з КП «Великошпанівське» про надання послуг з поводженням з побутовими відходами (ТПВ).

У таблиці нижче надано інформацію щодо обсягів захоронення відходів на місцевому полігоні

Тверді побутові відходи та їх компоненти, які захоронюються на об'єктах поводження з ТПВ	Обсяги захоронення на полігоні (звалищі) – всього		у тому числі:			
	м ³	т	від початку експлуатації полігону (звалища)		за 2021 року	
			м ³	т	м ³	т
Змішані ТПВ	8541,9	3417,6	8461,9	3397,6	80	20

Згідно регіональної доповіді про стан довкілля, у Варковицькій громаді є три полігони твердих побутових відходів, загальною площею 3,8 га.

Загалом, в Рівненській області простежується тенденція до зменшення обсягів захоронення ТПВ (в таблиці нижче)

№ з/п	Показник	2020	2021	2022
1	Обсяги утворення відходів, тис.т	886,2	719,4	569,4
2	Обсяги використання відходів, тис.т	43,7	34,4	51,5
3	Рівень використання, %	4,93	4,78	9,04

У 2018 році Швейцарсько-Українським проектом DESPRO проводились дослідження щодо обсягів утворення відходів в Україні¹¹.

На основі дослідження та виходячи із чисельності мешканців громади, можна прогнозувати наступні обсяги утворення ТПВ у Варковицькій громаді в 2024 році:

Розрахунок, за умови 0.3т./людини в рік, тон,	
Органічні відходи (харчові, рослинні)	439.78
Папір, картон	81.82
Метал	15.34
Полімерна упаковка	112.5
Скло	92.05
Небезпечні відходи	71.59
Інше	274.1
Усього	1087.18

Варковицька сільська рада у сучасних умовах зіткнулася із труднощами, які стосуються поводження з ТПВ, основними з яких є¹²:

- зміна морфології ТПВ зі збільшенням частки компонентів, які не піддаються процесам біологічного розкладання;

¹¹<https://despro.org.ua/library/publication/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%20%D1%83%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%8F%20%D0%BE%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2.pdf>

¹² Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року

- низька інноваційно-інвестиційна активність суб'єктів господарської діяльності у сфері поводження з ТПВ;
- низький рівень участі мешканців у сфері поводження з ТПВ, що знижує рівень роздільного збору відходів;
- відмова власників житлових будинків приватної забудови укладати договори; небезпечні та специфічні відходи.

Зростання числа стихійних сміттєзвалищ на території громади спонукало пошуку організації, яка буде відповідальною з вивозу ТПВ на території громади. У 2022 році Варковицькою сільською радою було заключено договір з КП Великошпанівське, яке обслуговує усю громаду. Проблема стихійних сміттєзвалищ була частково вирішена, але для більш ефективної екологічної безпеки доцільним є:

- розроблення схеми санітарної очистки населених пунктів ТГ, у т.ч. визначення зон;
- повне охоплення території громади послугами зі збору та вивезення ТПВ;
- впровадження системи роздільного збирання ТПВ;
- удосконалення нормативно-методичного, організаційного, інформаційного забезпечення сфери поводження з ТПВ;
- підвищення рівня відповідальності та екологічної культури населення.

2.16 Основні екологічні проблеми території громади

Основні екологічні проблеми в громаді, виявлені в процесі СЕО узагальнено в таблиці нижче з точки зору їх "прив'язки" до конкретних природних компонентів - повітря, ґрунтів, поверхневих і ґрунтових вод, видів і біотопів, які зазнають негативного впливу.

Таблиця 2.25

	Екологічні проблеми	Компоненти, що зазнають впливу						
		Атмосферне повітря	Поверхневі води	Грунтові води	Підземні води	Грунти	Види і біотопи	Образ ландшафту
1	Замулення, забруднення та заростання річок, а також недотримання режиму обмеженого господарювання на прибережних захисних смугах		+	+			+	+
2	Низька якість питної води через незадовільний технічний стан водопровідних споруд і мереж та значна їх зношеність, недостатність (в селах, де наявне водопостачання централізоване). Водопостачання значної частини населення відбувається з неперевірених індивідуальних джерел водопостачання		+	+	+			
3	Зростання обсягів побутових відходів та невідповідність утворюваним об'ємам існуючих методів їх знешкодження..Загроза утворення нових стихійних сміттєзвалищ, в тому числі через відсутність налагодженої системи збору та вивезення сміття. Наявність несанкціонованих сміттєзвалищ. Відсутність затвердженої схеми санітарної очистки території населених пунктів громади	+	+	+	+	+	+	+
4	Відсутність схеми локальної екомережі в громаді, відсутність винесених меж територій ПЗФ в природі, недостатність інформування населення щодо режиму використання таких територій, розходження відомостей про ПЗФ в різних джерелах інформації, розташування деяких територій ПЗФ в межах ділянок приватної власності.						+	

5	Високий ступінь розораності земель і посилення ерозійних процесів тощо.	+	+	+	+	+	+	+
6	Викиди від стаціонарних (підприємства) та пересувних (автотранспорт) джерел забруднення. Відсутність точної інформації щодо об'ємів викидів. Низька якість транспортної інфраструктури.	+	+	+	+	+		
7	Забруднення стічними водами сільськогосподарського виробництва, комунального господарства водних об'єктів, скидання у водойми неочищених вод, відсутність системи збору та відведення стоку поверхневих вод		+	+		+	+	
8	Низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого розвитку	+	+	+	+	+	+	+
9	Комунальний сектор економіки громади (господарська діяльність у галузі житлово-комунального господарства, зокрема: низька енергоефективність житлового фонду, що провокує збільшене використання теплоносіїв та збільшення забруднення атмосфери, у т.ч й вуглецевого сліду задля їх виробництва; зношеність а подекуди відсутність каналізаційних мереж провокує забруднення ґрунтів, ґрунтових та підземних вод стоками тощо)	+	+	+	+	+		

2.17 TOWS аналіз

<p>Зовнішні фактори. Можливості (O)</p> <p>Тренд органічного землеробства; Розвиток альтернативної енергетики; Розвиток міжмуніципального співробітництва; Дія програм міжнародної технічної допомоги; Угода про асоціацію з ЄС; Європейський зелений курс; Розвиток державної транспортної інфраструктури; Розвиток цифрових технологій та робототехніки; Розвиток технічних можливостей для геоінжинірингу.</p>	<p>Зовнішні фактори. Загрози (T)</p> <p>Військова агресія з боку росії; Кліматичні зміни; Швидка роботизація промисловості та агросектору; Небезпека зараження водоносних горизонтів токсичними речовинами, що виділяються внаслідок необережного поводження з відходами, аграрної та промислової діяльності. Посилення ерозії ґрунтів; Втрата родючості ґрунтів через інтенсивну сільськогосподарську діяльність; Збільшення обсягу забруднення ґрунту та водних об'єктів мінеральними добривами; Недостатність питної води, виснаження водоносних горизонтів внаслідок неефективної господарської діяльності та змін клімату; Руйнування екосистем внаслідок неефективної господарської діяльності, порушення режимів використання ПЗС; Прогнозоване зневоднення внаслідок змін клімату; Зниження біорозмаїття або його структурна зміна; деградація водних екосистем (наприклад, евтрофікація та мертві зони); Біоаккумуляція токсинів.</p>	
<p>Внутрішні фактори. Сильні сторони (S)</p> <p>Сприятливе географічне розташування громади, достатнє дорожнє сполучення. Наявність потенційних об'єктів інвестування (вільні приміщення, земельні ділянки). Наявність трудових ресурсів. Достатньо чисте довкілля. Наявність водних природних ресурсів попри регіональну кризу області, наявність можливостей розвитку рекреаційних зон. Потенціал для розвитку зеленого туризму. Наявність родючих сільськогосподарських земель.</p>	<p>SO</p> <p><i>"Максі-Максі" Стратегія, що використовує сильні сторони для максимізації можливостей</i></p> <p>Розвиток органічного сертифікованого землеробства, для експорту продукції із високою доданою вартістю в країни ЄС та Північної Америки. Співпраця в розвитку зеленого туризму в рамках міждержавного партнерства та відповідно до державних стратегій.</p>	<p>ST</p> <p><i>"Максі-Міні" Стратегія, що використовує сильні сторони для мінімізації загроз</i></p> <p>Заходи із охорони довкілля, розширення заповідних територій, розширення буферних територій екомережі, в яких можна вести сертифіковане органічне землеробство.</p>
<p>Внутрішні фактори. Слабкі сторони (W)</p> <p>Нерозвинута житлово-комунальна сфера (відсутність централізованого водопостачання і водовідведення в частині населених пунктів або їх незадовільний стан, комунального підприємства); Загроза появи несанкціонованих сміттєзвалищ через відсутність системи налагодженого збору та вивезення відходів у всіх населених пунктах. Не організовано збір у всіх населених пунктів ТПВ; Екологічно важкі підприємства (КГЗКОР) Загрозливі обсяги утворення господарських і промислових відходів; Відсутність якісної транспортної інфраструктури; Відсутність якісної інженерної інфраструктури в частині населених пунктів громади; Схильність ґрунтів до ерозії та зсувів; Руйнування вірогідно наявних не відкритих археологічних пам'яток внаслідок неефективної господарської діяльності. Відсутність актуальної містобудівної документації.</p>	<p>WO</p> <p><i>"Міні-Максі" Стратегія, що підсилює слабкі сторони за допомогою переваг, які дають можливості</i></p> <p>Впровадження системи містобудівного кадастру, просторової аналітики для управління територіями та моніторингу довкілля, що зокрема дасть можливість ефективно управляти відходами. Залучення фінансування за державними та міждержавними програмами для розвитку інфраструктури, зеленого туризму, органічного землеробства, відновлення довкілля. Впровадження індикаторів цілей сталого розвитку в управління.</p>	<p>WT</p> <p><i>"Міні-Міні" Стратегія, що мінімізує слабкі сторони та уникає загроз</i></p> <p>Впровадження роздільного збору відходів, стратегії Zero waste. Заповідання територій, зменшення споживання води. Відмова від споживання викопного палива. Пропаганда здорового способу життя. Розробка та впровадження стратегії адаптації до змін клімату в громаді.</p>

2.18 Прогнозні зміни стану довкілля, якщо документ державного планування не буде затверджено

Клімат і обіг парникових газів

Згідно Регіональної доповіді на території області спостерігаються загальні кліматичні тенденції характерні для України. Протягом декількох останніх років кліматичні зміни проявляються особливо відчутно, зокрема це аномально теплі та малосніжні зими, а влітку посуха. Кліматичні зміни проявляються також через пилові бурі, які утворюються внаслідок вітрової ерозії ґрунту на розораних після збору врожаю полях. Посухи спричиняють обміління річок та ставків, зниження рівня води у колодязях (див. 2.2.)

Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату 1992 р. визначено систему заходів, спрямованих на стабілізацію концентрації парникових газів з метою уникнення негативного антропогенного впливу на кліматичну систему. Сторонами Рамкової конвенції ООН про зміну клімату стали 189 країн.

У 1996 році Україна ратифікувала Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату (РКЗК ООН) та у 2004 році Кіотський протокол до неї. Як країна з перехідною економікою, Україна стала стороною і взяла зобов'язання стабілізувати викиди ПГ у період 2008 – 2012 років на рівні 199° року.

У 2005 році Кабінет Міністрів України схвалив Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (Розпорядження № 346-р). Планом передбачено перелік заходів з наступними пріоритетними кроками: створення національної системи оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів; проведення щорічної інвентаризації антропогенних викидів та абсорбції парникових газів; створення інфраструктури для реалізації проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів ПГ (проекти спільного впровадження); та створення національної системи торгівлі дозволами на викиди. Указом Президента (№ 1239, 2005) Мінприроди було визначено координатором заходів щодо виконання зобов'язань України за РКЗК ООН та її Кіотського протоколу.

З метою забезпечення виконання цих зобов'язань постановою Кабінету Міністрів України від 04.04.2007 №612 утворено Національне агентство екологічних інвестицій України, як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Урядом через Міністра охорони навколишнього природного середовища.

Для вирішення проблем зменшення викидів парникових газів та адаптації екосистем до зміни клімату, в першу чергу, необхідно вивчати, контролювати та прогнозувати ці зміни на майбутнє. Необхідно проводити глибокі системні дослідження та інформаційні кампанії серед населення з метою ознайомлення з проблемою глобальної зміни клімату.

В ДДП закладені заходи, що сприятимуть процесам адаптації території до змін клімату та пом'якшують впливи від діяльності на території громади щодо їх впливів на клімат, зокрема, заходи в рамках напрямів Стратегії: 1.1.2 Ефективне управління водними, лісовими ресурсами та сферою санітарії, 3.4.3. Впровадження альтернативних та відновлюваних джерел енергії в територіальній громаді

Водні ресурси

Враховуючи існуючу динаміку, прогнозується подальше погіршення стану водних ресурсів через інтенсивне сільське господарство та відсутність централізованих систем очистки господарсько-побутових та дощових вод у частині населених пунктів громади, а також незадовільний їх технічний стан в

частині населених пунктів. Також у зв'язку із змінами клімату прогнозується поступове зменшення водності річок басейну через недостатню кількість опадів, які є основним джерелом наповнення річок регіону. Це призведе до ускладнень у веденні сільськогосподарської діяльності.

Через відсутність вуличної дощової та господарської систем каналізації, а також розвиток сільськогосподарського комплексу, порушення режимів використання ПЗС прогнозується подальше забруднення водойм та водотоків зазначеними вище чинниками. Більш точний прогноз зміни стану водойм можливий лише після проведення відповідних польових досліджень.

Існує загроза руйнування екосистем внаслідок неефективної господарської діяльності, порушення режимів використання ПЗС річок та інших водних об'єктів.

Потребує постійного спостереження стан поверхневих водних ресурсів, у які здійснюється скид комунальних та промислових стоків.

В ДДП закладені заходи, що сприятимуть процесам покращення в сфері використання водних ресурсів території громади, зокрема, заходи в рамках напрямів: 1.1.2 Ефективне управління водними, лісовими ресурсами та сферою санітарії та 1.1.4. Розробка планово-регуляторної схеми санітарного очищення ТГ.

Атмосферне повітря

У зв'язку зі збільшенням обсягів викидів від виробництв та пересувних джерел в цілому по регіону, старінням технологій та обладнання, пошкодженням покриття автомобільних доріг та старіння транспортних засобів передбачається систематичне збільшення шкідливих викидів в атмосферне повітря. Основними забруднювачами повітря є транспорт та с/г підприємства. Проте, відповідно до тенденцій, територія громади відноситься до екологічно чистих в контексті забруднень атмосферного повітря.

Стан дорожнього покриття в громаді є переважно незадовільним згідно даних ДДП, що має безпосередній вплив на збільшення кількості шкідливих викидів від автомобілів. У зв'язку із збільшенням кількості автотранспорту та значним відсотком старих автомобілів можливо спрогнозувати збільшення викидів від пересувних джерел. Від транспорту потрапляють в природне середовище значні маси пилу, сажі, відпрацьованих газів, мастил, важких металів та інших речовин.

Істотних змін в стані здоров'я населення не передбачається, але можливе кумулятивний ефект негативних впливів на здоров'я людей, тваринний і рослинний світ через накопичення викидів (внаслідок агресії рф зокрема). Детальний прогноз впливу забруднення атмосфери на здоров'я населення можливий лише після отримання даних польових досліджень та локальних статистичних даних на рівні населених пунктів, а також детальної інформації про місце розташування підприємств, їх характеристику та розміри СЗЗ в громаді та на прилеглих до неї територіях.

Потребує постійного спостереження потенційний вплив на повітря зі сторони стаціонарних та пересувних джерел.

Земельні ресурси та ґрунти

Землекористування в громаді супроводжується високим рівнем розораності земель, розширенням посівних площ просапних культур, нехтуванням науково обґрунтованими ґрунтозахисними сівозмінами, впровадженням індустриальних технологій вирощування сільськогосподарських культур, що викликає відчутне зменшення площ, зайнятих природними рослинними угрупованнями (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні питомої ваги освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі.

Застосування великих доз добрив може погіршити якість продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм. Використання

мінеральних добрив дало змогу певною мірою підвищити врожайність культур, однак подальше збільшення їх доз уже не сприятиме її зростанню, що буде пов'язано із зменшенням запасів гумусу в ґрунті. Особливо небезпечне неправильне або надмірне використання пестицидів. Причому деяка їх частина трансформується, тобто виникають нові токсичні речовини (вторинна токсикація). Нераціональне використання земельних ресурсів може призводити до зменшення площі ділянок із природною рослинністю або повне заміщення природної рослинності (лісових і лучних біотопів на агро угіддя), фрагментація природних оселищ і як результат – втрата біорізноманіття території, замулення та деградація малих річок, зростання ерозійної небезпеки та деградація ґрунтового покриву, що виражається у погіршенні властивостей ґрунтів, зокрема – у руйнуванні їхньої структури, ущільненні, втраті гумусу та низки важливих для живлення рослин макро- та мікроелементів, їхньому забрудненні[1].

Окрім того, підприємства тваринництва, розташовані на території громади, можуть виступати забрудниками ґрунтів, підземних та поверхневих вод через гній та послід, які утворюються внаслідок функціонування промислових тваринницьких ферм, які можуть вноситися неконтрольовано фермерами на поля^[2]; через потрапляння гноївки у довкілля через розгерметизацію лагун, змив, перевищення лімітів наповнення лагун тощо.

3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Варковицька громада межує із наступними громадами: Млинівська, Дядьковицька, Великоомелянська, Здолбунівська, Мізоцька, Мирогощанська, Привільненська. На території сусідніх громад переважають схожі проблеми із вивезенням побутових відходів, проблеми із водопостачанням та каналізування населених пунктів, низька якість транспортної інфраструктури. Для області загалом характерний дисбаланс у використанні земельного фонду і високий рівень розораності земель. В межах Дубенського та Рівненського районів представлено також забруднення компонентів довкілля від промислової діяльності.

Для території Варковицької громади найбільше характерні екологічні проблеми пов'язані із надмірним сільськогосподарським освоєнням, зокрема розораністю земель; із вивезенням побутових відходів¹³; проблеми із водопостачанням та каналізування населених пунктів; низькою якістю транспортної інфраструктури тощо. Зазначені чинники і прямо чи опосередковано викликатимуть найбільшу кількість екологічних проблем, зокрема через формування якості атмосферного повітря, ґрунтів, поверхневих, ґрунтових та підземних вод від точкових та дифузних джерел, внаслідок чого ймовірно може погіршуватись стан здоров'я населення громади.

Інформацію про ймовірні впливи, яких можуть зазнавати компоненти довкілля в межах Варковицької громади від реалізації завдань Стратегії систематизовано у наведеній нижче таблиці із переліком чинників негативного впливу та компонентів довкілля, для яких такий вплив є суттєвим.

Таблиця. 3.1
Компоненти, що зазнають негативного впливу

Чинники негативного впливу	Компоненти довкілля, що зазнають негативного впливу							
	Атмосферне повітря	Поверхневі води	Ґрунтові води	Підземні води	Ґрунти	Види і біотопи	Образ ландшафту	Клімат
зі сторони нежитлових будівель		ДВ						
зі сторони житлової забудови	С, Т	ДВ	Р, інфільтровані стоки	дренування	Р, ДВ			Т
зі сторони промислових підприємств (в т.ч.с/г)	АМ,	Р	Р		Р, ДВ	АЗ	ЕЗ	П

¹³https://www.who.int/water_sanitation_health/bathing/srwe1-chap9.pdf,
<https://environmental-conscience.com/visual-pollution-causes-effects-solutions/?fbclid=IwAR3dtrPGyMoo8cUJaHmgkouDPbdcqtiugQfNTZ5Vr7ziP9eIHsly4l3N9og>

підприємств, фермерських господарств)								
зі сторони вулично-дорожньої мережі, автомобільних доріг.- шум, викиди хімічних речовин та ПММ	АМ, АЗ	Р	Р, інфільтровані стоки		АМ	АЗ		П
зі сторони поводження з ТПВ	АМ, Т	Р	Забруднення інфільтратом	Забруднення інфільтратом	АМ, ДВ		ЕЗ	П
Території с/г призначення	АМ	Р	Р		Р	АМ		П
ДВ- дощові води, АМ - атмосфера (механічне перенесення впливу, запахи та механічні частинки), АЗ- Атмосфера (звукове навантаження),. Е - електромагнітне випромінювання, П - емісія парникових газів, С - світлове забруднення ЕЗ - естетичне забруднення ^(а) (зниження естетичного сприйняття і оцінки ландшафту) Т- теплове забруднення Р- прямий механічний вплив (руйнування, замулення, дренажування водоносних горизонтів)								

Примітка до таблиці 3.1. **Синім** кольором зазначено прямі наслідки впливу, **Жовтим**- вторинні, кумулятивні та синергічні.

Зважаючи на існуючий стан соціально-економічного розвитку і поточного стану довкілля у самій громаді та у разі реалізації рішень ДДП компоненти довкілля зазнаватимуть негативного впливу. Головно через сільськогосподарську діяльність, поводження з відходами тощо. Негативний вплив стосується практично всіх компонентів довкілля. Передусім мова йде про стан атмосферного повітря, що зокрема визначає і зміни клімату а також стан ґрунтів та ґрунтових вод. Як видно з таблиці, майже всі чинники мають прямий вплив на ці компоненти. Проблема поводження з відходами є складною, оскільки крім прямих впливів має й низку опосередкованих на такі компоненти ландшафту як, ґрунтові і навіть підземні води. Основними каналами передачі опосередкованих впливів є: інфільтрат, дощові води та власне забруднене атмосферне повітря. Доцільно зауважити, що аналогічні проблеми характерні й для сусідніх із Варковицькою громадою територій.

Детальний опис впливу рішень Стратегії зазначається в пунктах розділу 6.

4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Відомості про характер ведення комунального та сільського господарства, промисловості на території громади, зокрема високий рівень розораності території і характер водопостачання та водовідведення, каналізування та поводження із відходами, обумовлюють прямі та опосередковані негативні впливи на компоненти довкілля (див. табл. 3.1.) та створюють помірні ризики для здоров'я населення.

Так, стан каналізаційних та водопровідних мереж (або їх відсутність), може стати причиною забруднення джерел децентралізованого водопостачання, та спровокувати спалах захворюваності серед місцевого населення.

Також причиною забруднення джерел водопостачання можуть стати сполуки азоту, потрапляючи у джерела водопостачання з поверхневим та внутрішньогрунтовим стоком. Таке нітратне забруднення найчастіше виявляється у поверхневих та ґрунтових водах при інтенсивному внесенні азотних добрив на сільськогосподарські угіддя. Перевищення у воді вмісту нітратів обумовлює ризики для здоров'я населення, при її споживанні.

Однією із значних проблем для Рівненської області є забезпечення водою сільських населених пунктів, які не мають централізованого водопостачання. За результатами лабораторних досліджень, більшість води з громадських та індивідуальних колодязів області (близько третини) не відповідає вимогам щодо якості за санітарно-хімічними показниками.

На якість води у громаді також може впливати промисловість та автотранспорт в основному через вторинне забруднення стоками (нафтопродукти, мастильні матеріали).

Відомості про природоохоронні території, які знаходяться в межах території Варковицької громади, зокрема території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх функціональні та охоронні зони, території, зарезервовані з метою наступного заповідання, території та об'єкти екомережі тощо наведено в розділі 2 Звіту.

Природоохоронні території в межах громади зазнають тиску зі сторони факторів, які перелічені в розділі 2 цього Звіту. Зокрема, враховуючи зміни законодавства, пов'язані із адміністративною реформою та переходом до громад повноважень із управління земельними ресурсами, є доцільним вказати ризики для територій ПЗФ, водних об'єктів, лісів, пов'язані із передачею таких територій у приватну власність. Ріст ризиків знищення природоохоронних територій росте також через відсутність в громаді розробленої схеми локальної екомережі.

Крім того зазначимо, що на території громади розташовано екоцентри та екокоридори регіонального значення. В основу меж елементів регіональної екомережі покладено розміщення біотопів Смарагдової мережі в тому числі. Компоненти довкілля екокоридору зазнають впливів, перелічені в таблиці 3.1. даного звіту.

Надалі наведемо відомості про можливий тиск на природоохоронні території зі сторони рішень ДДП. Така оцінка впливу є достатньо узагальненою та потребує уточнень на основі/із залученням до оцінювання геопросторових даних про територію громади (схеми території громади), тобто з урахуванням просторової прив'язки об'єктів які ймовірно можуть чинити тиск по відношенню до природоохоронних територій.

Також варто враховувати, що в ДДП завдання визначені узагальнено та на подальших етапах при їх деталізації через конкретні заходи, впливу від цих заходів на природоохоронні території має бути уточненим.

В загальному, рішення документу державного планування "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року" не несуть прямої шкоди територіям з природоохоронним статусом і в цілому компонентам довкілля та здоров'ю населення. У ДДП передбачено заходи, що прямо або опосередковано можуть покращити стан окремих компонентів та об'єктів ПЗФ або інших цінних з природоохоронної точки зору територій.

Такий аналіз є достатньо узагальненим та потребує уточнень вже на етапах реалізації конкретних рішень з урахуванням їх просторової прив'язки до території, віддаленості по відношенню до природоохоронних територій, умов реалізації та інших характеристик.

5 ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Основні міжнародні та національні зобов'язання

Основними міжнародними зобов'язаннями щодо СЕО є протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 1.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а також Конвенція ООН з біологічного різноманіття, Рамкова конвенція про зміну клімату, Паризька кліматична угода.

Згідно ст. 28 Закону України "Про основи містобудування", якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про містобудування, то застосовуються правила міжнародного договору.

Основними правовими документами, які мають бути враховані під час процедури стратегічної екологічної оцінки є:

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015);
- Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС;
- Конвенція ООН з біологічного різноманіття;
Рамкова конвенція про зміну клімату;
- Паризька кліматична угода;
- Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Закон України N 436/96-ВР ([436/96-ВР](#)) від 29.10.96;
- Цілі сталого розвитку на період 2016-2030 років (зокрема, ціль 13 «Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками»);
- Розпорядженні КМУ від 07.12.2016 № 932-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»;
- Розпорядженні КМУ від 06.12.2017 № 878-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року».

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону «Про відходи».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

Зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на регіональному рівні такі зобов'язання представлено обласними програмами відновлення, охорони та моніторингу довкілля, поводження з відходами.

Перелік таких програм доступний на сайті Кіровоградської обласної ради.- <https://oblrada.kr.ua/diyuchi-oblasni-programi> . Шляхи врахування зобов'язань, встановлених зазначеними програмами, регулюються законодавством України та деталізовані заходами відповідних програм.

Згідно статті 15 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" місцеві ради несуть відповідальність за стан навколишнього природного середовища на своїй території і в межах своєї компетенції: а) забезпечують реалізацію екологічної політики України, екологічних прав громадян; б) дають згоду на розміщення на своїй території підприємств, установ і організацій у порядку, визначеному законом; в) затверджують з урахуванням екологічних вимог проекти планування і забудови населених пунктів, їх генеральні плани та схеми промислових вузлів; г) видають (переоформлюють, видають дублікати, анулюють) дозволи на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у випадках, передбачених законом; д) затверджують місцеві екологічні програми; е) організують вивчення навколишнього природного середовища; є) створюють і визначають статус резервних, в тому числі й валютних, фондів для фінансування програм та інших заходів щодо охорони навколишнього природного середовища; з) забезпечують інформування населення про стан навколишнього природного середовища, функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем; и) організують роботу по ліквідації екологічних наслідків аварій, залучають до цих робіт підприємства, установи та організації, незалежно від їх підпорядкування та форм власності, і громадян; і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні; ї) здійснюють контроль за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Нижче наведено відомості про основні програми щодо охорони навколишнього природного середовища та можливі зобов'язання що ними покладаються на громаду.

Обласна програма охорони навколишнього природного середовища на 2022 – 2026 роки

Процедура ОВД

Цілі та завдання Стратегії досягаються через здійснення конкретних заходів. Серед цих заходів можуть бути заходи, які, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Серед заходів Стратегії такими можуть бути:

«1.1.3. Скорочення утворення відходів, переробка та повторне використання (очисні споруди, полігон, сміттєзвалища)»;

«1.2.1. Модернізація систем водопостачання та водовідведення»;

«1.1.2 Ефективне управління водними, лісовими ресурсами та сферою санітарії».

«3.1.5. Створення індустриальних парків, промислових зон та кластерів.;

Для заходів, що підлягають ОВД має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

Згідно вимог ст. 9, 10, ч.4 ст.12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Варковицькою громадою було оприлюднено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) та проекту документа державного планування – "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року" з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості на офіційному сайті Варковицької громади - varkovychi.rvadmin.gov.ua.

Зауваження та пропозиції до обсягу СЕО Стратегії, які надійшли під час визначення обсягу СЕО враховано в цьому Звіті та проекті ДДП.

Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку

Розділ буде доповнено за результатами обговорення.

6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Стратегія розвитку громади визначає основні стратегічні, операційні цілі та їх завдання. Перелік завдань, що визначені в ДДП на даному етапі проектування та не мають конкретної просторової прив'язки до території громади, визначених конкретних заходів, їх детальних характеристик, даних щодо етапів та термінів їх реалізації. Тому оцінка наслідків виконання завдань, передбачених ДДП викладена нижче є узагальненою та має уточнюватися на подальших етапах проектування, в тому числі після визначення конкретних заходів.

6.1 Атмосферне повітря

ДДП у межах стратегічної цілі 1. Висока якість життя, комфортні умови та добробут у 2024 році передбачається реалізація завдань:

1.2.1. Модернізація систем водопостачання та водовідведення; 1.2.3. Облаштування парків та скверів для відпочинку людей, дитячих спортивно-ігрових майданчиків. Розвиток культурного дозвілля (мурали, графіті, габіони, інтерактивні

скульптури); 1.2.6. Створена пожежно-рятувальної станції; 1.3.3. Покращення вулично-дорожнього покриття населених пунктів громади; 1.3.4. Організація дорожньої інфраструктури: мережі тротуарів, зупинок, велосипедних доріжок, вказівників, сучасне вуличне освітлення та інше територією громади;

Тому реалізація рішень ДДП ймовірно може призвести до коротстрокових негативних наслідків для атмосферного повітря. Впливи можуть бути відчутними на етапах саме будівництва або зазначених реконструкцій у межах інших завдань в інших напрямках, зокрема, 1.2.6. Створена пожежно-рятувальної станції; 1.3.3. Покращення вулично-дорожнього покриття населених пунктів громади; 1.3.4. Організація дорожньої інфраструктури: мережі тротуарів, зупинок, велосипедних доріжок, вказівників, сучасне вуличне освітлення та інше територією громади; 1.3.5. Покращення матеріальної бази та розвиток комунального підприємства та ряд інших.

Серед іншого тимчасовий негативний вплив на повітря під час будівельних робіт можливий через викиди пилу внаслідок дій із сипучими матеріалами (земляні роботи, навантаження тощо); викиди пилу з поверхонь, на яких рухається обладнання, необхідне для будівництва; викиди продуктів спалювання викопного палива з двигунів машин, транспортних засобів, що використовуються для перевезення працівників, транспортування матеріалів та інших двигунів, що працюють на викопному паливі (наприклад, дизельні генератори). Зазначений вплив припиниться як тільки будуть завершені роботи зі реконструкції.

У разі будівництва в господарській та комунальній сфері (що може бути визначено на подальших етапах при деталізації заходів ДДП), потрібно врахувати, що під час їх роботи можуть бути присутні такі фактори шкідливого впливу на навколишнє середовища:

- використання атмосферного кисню та викидання продуктів повного згоряння CO₂, H₂O;
- теплові викиди;
- шум;
- шкідливі викиди в атмосферу.

Найбільшого негативного впливу атмосферне повітря зазнає від роботи котелень, що працюють на твердому та рідкому паливі. Всі котли та інші установки, що сертифікуються в Україні, проходять перевірку щодо відповідності екологічних показників, в тому числі з концентрації викидів NO_x та CO. Ефективними способами зменшення таких шкідливих викидів на повітряне середовище є: – очищення палива та окиснювача від складових, що можуть утворювати шкідливі речовини; – стримування утворення шкідливих речовин; – випалювання шкідливих речовин; – очищення димових газів від шкідливих речовин, що утворилися під час спалювання палива¹⁴.

6.2 Клімат

Докладний огляд можливого впливу на клімат наведено в розділі 2 цього Звіту згідно з рекомендаціями Міндовкілля.

6.3 Водні ресурси

ДДП передбачаються заходи в завданні 1.2.1. Модернізація систем водопостачання та водовідведення тощо спрямовані на покращення забезпечення водопостачання та стану водних об'єктів. Завдання, які б мали прямий негативний вплив на водні ресурси не передбачаються.

¹⁴ <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/73-1.pdf>

6.4 Земельні ресурси

В громаді та області в цілому гостро стоїть питання розорення с/г земель, яке частково може бути вирішено в межах стратегічних цілей 3 Розвинута, конкурентоздатна економіка та інвестиції, 1. Висока якість життя, комфортні умови та добробут у заходах щодо:

Ефективного управління водними, лісовими ресурсами та сферою санітарії;

Формування туристичної пропозиції (аналіз існуючих об'єктів, розробка маршрутів, локацій, садиб сільського зеленого туризму)

Основним ризиком серед завдань ДДП є передача природоохоронних земель, в тому числі ПЗФ, водного фонду для сільськогосподарського використання при ймовірному виділенні інвестиційних ділянок в межах окремих заходів і завдань.

Заходи, які б мали прямий негативний вплив на земельні ресурси не передбачаються. На подальших етапах проектування після конкретизації характеристики передбачуваних заходів (на етапах реалізації Стратегії) можливі впливи мають бути уточнені.

6.5 Відходи

ДДП в межах стратегічної цілі 1. Висока якість життя, комфортні умови та добробут передбачається реалізація завдань:

1.1.4. Розробка планово-регуляторної схеми санітарного очищення ТГ;

1.3.1. Розробка та впровадження програми благоустрою в населених пунктах громади

реалізація зазначених завдань повинна вирішити питання поводження з відходами в громаді, в тому числі впровадження роздільного збору твердих побутових відходів шляхом просвітницької діяльності про сортування ТПВ, впровадження сортування відходів у закладах освіти; проведення робіт з екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів; придбання контейнерів для ТПВ та роздільного збору вторинної сировини тощо.

Необхідно провести інформаційно-просвітницьку кампанію серед населення щодо можливих наслідків відповідального поводження із відходами та уникнення інерційного поводження з відходами жителями у разі забезпечення належного вивезення та збирання відходів.

Під час проведення будівельних робіт (інженерних мереж, будівель, доріг) основним негативним наслідком для довкілля є утворення будівельних відходів. Основними відходами, що створюватимуться під час будівельних робіт, будуть рештки старої цегли, бетону, деревини тощо. Фактичний обсяг таких відходів буде встановлено під час проектування відповідних об'єктів. Крім цього можливе утворення токсичних відходів ремонтних робіт - лакофарбових матеріалів, заповнювачів, тощо. Передача забруднення в навколишнє середовище можлива із дощовими водами, коли внаслідок неналежного поводження з побутовим сміттям, воно змиватиметься на прилеглі території. Для попередження такої загрози під час реконструкції будівлі необхідно організувати роботи таким чином, аби уникнути складування будівельного сміття на проектній ділянці, дотримуватися діючих вимог законодавства тощо.

Варто зазначити, що виконання заходів 3.4.4. Впровадження енергоефективних заходів в комунальних закладах громади, із термомодернізації будівель (якщо такі будуть передбачені серед заходів щодо проведення ремонтів тощо) може нести ризики для довкілля, оскільки після закінчення терміну експлуатації таких будівель або їх ремонту, в довгостроковій перспективі буде утворюватись значна кількість будівельних відходів. Тому для заходів із термомодернізації необхідно використовувати екологічно нейтральні або ж

природного походження матеріали. Неправильна утилізація таких утеплювачів, як пінопласт (полістирол), пінополіуретан несе значну шкоду довкіллю через забруднення ґрунтів і ґрунтових вод.

6.6 Біорізноманіття

Основним ризиком серед завдань Стратегії для біорізноманіття є передача природоохоронних територій, в тому числі водного фонду, ПЗФ для сільськогосподарського використання при виділенні інвестиційних ділянок в межах напрямку 1 Стратегії.

Для збереження біорізноманіття рекомендується до заходів Стратегії включити розроблення та затвердження локальної схеми формування екологічної мережі.

[Закон України "Про екологічну мережу України"](#) в [статті 11](#) визначає повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі, зокрема забезпечення "розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень". Порядок розробки схеми екомережі визначається "Методичними рекомендаціями щодо розроблення регіональних та місцевих схем екомережі, затверджені Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 13.11.2009 № 604.

6.7 Природоохоронні території

Реалізація завдань операційної цілі 3.2. Розвиток сільського господарства нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції а також завдання 3.1.5. Створення індустріальних парків, промислових зон та кластерів. може призвести до негативного впливу на існуючі природоохоронні території, в тому числі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), Смарагдову мережу, водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. На подальших етапах реалізації визначених ДДП завдань, в тому числі коли заплановані заходи будуть територіально прив'язані, передбачається уточнення таких впливів. Основним ризиком є передача природоохоронних територій для сільськогосподарського використання.

Також, варто звернути увагу на те що, відсоток заповідних територій у громаді дуже низький, тому доцільно звернути увагу на території, які є перспективними до заповідання. Такі території визначені в розділі 2.

Також, [указом Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»](#) визначено необхідність розроблення місцевої екомережі, зокрема п. 2 зазначеного Указу, місцевим органам виконавчої влади необхідно вжити у 2021 році заходів щодо розроблення та затвердження регіональних та місцевих схем формування екологічної мережі. [Закон України "Про екологічну мережу України"](#) в [статті 11](#) визначає повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі, зокрема забезпечення "розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень". Порядок розробки схеми екомережі визначається "Методичними рекомендаціями щодо розроблення регіональних та місцевих схем екомережі, затверджені Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 13.11.2009 № 604.

6.8 Здоров'я населення

Реалізація Стратегії не передбачає заходів, які б несли пряму шкоду здоров'ю населення, з іншої сторони частина заходів направлена на покращення різних сфер, що в сукупності ймовірно є позитивний вплив на здоров'я населення, зокрема це ремонт та очистка свердловин, реконструкція водопроводу та системи каналізування, інженерних комунікацій, вирішення деяких питань щодо поводження з відходами, розвиток медичної галузі, пропаганда здорового способу життя тощо.

В цілому, варто відмітити специфіку природних умов, що є медико-географічними факторами формування високого рівня захворюваності в межах громади, зокрема, природні якості поверхневих та ґрунтових вод, низький відсоток лісів, розподіл тепла та вологи по території громади в сукупності із соціально-економічними негараздами та зниженим рівнем деяких позицій показників якості життя.

Проте, в ДДП закладені, рішення, які мають поступово (в середньострокових та далеко строків перспективах) покращити ситуацію в галузі охорони здоров'я мешканців громади.

6.9 Історико-культурна спадщина

Метою Стратегії в межах завдання 2.2.3. Збереження культурної спадщини, створення умов для культурного та патріотичного виховання. Стимулювання появи локальної ідентичності є розроблення комплексу заходів правового, організаційного та економічного характеру, спрямованих на забезпечення належного рівня охорони, розвитку та збереження історико-культурного середовища, шляхом раціонального використання культурної спадщини зі здійсненням контролю за дотриманням вимог чинного законодавства України у сфері охорони культурної спадщини.

6.10 Транскордонний вплив

Відсутній.

6.11 Результати розділу

Узагальнені результати оцінки за завданнями Стратегії представлені в таблиці нижче. Через узагальненість завдань та заходів Стратегії, відсутності їх просторової привязки оцінити характери та тривалість впливу завдань на даному етапі планування не можливо. При деталізації і визначенні конкретних заходів в межах завдань Стратегії такі впливи та їх характер мають бути уточнені.

Таблиця 6.1.

Операційні цілі, передбачені в межах ДДП	Атмосфера не повітря	Клімат	Вода	Земельні ресурси	Відходи	Біорізноманіття	Природоохоронні території
1.1 Екологічна безпека	DI.ST/O,LO,SI	DI.O,LO	DI.ST/O,LO,SI	IN.LT/MT,LO,CU	DI.ST/O,LO,SI		
1.2 Сучасна інфраструктура	DI.ST/O,LO,SI	IN.LT/MT,LO,CU	IN.LT/MT,LO,CU				
1.3. Благоустрій в населених пунктах	DI.ST/O,LO,SI		IN.LT/MT,LO,CU		DI.ST/O,LOI		
1.4. Висока якість надання медичних, культурних та освітянських послуг.	ST, LO						
2.1 Єдиний освітній простір							
2.2. Культура						IN.LT/MT,LO, CU	IN.LT/MT,LO, CU
2.3. Здоровий спосіб життя	ST, LO				ST, LO		
2.4. Соціальна мобілізація та активізація громади							
3.1. Створення сприятливих умов для надходження у громаду вітчизняних та іноземних інвестицій.						DI.ST/O,LO,SI	DI.ST/O,LO,SI
3.2. Розвиток сільського господарства нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції				DI.LT/,LO,SI		DI.ST/O,LO,SI	DI.ST/O,LO,SI
3.3. Туристична привабливість та рекреація						IN.LT/MT,LO, CU	IN.LT/MT,LO, CU

3.4. Впровадження енергозберігаючих технологій.	ST, LO	IN.LT/MT,LO, CU					
Операційні цілі, передбачені в межах ДДП	Атмосфера повітря	Клімат	Вода	Земельні ресурси	Відходи	Біорізноманіття	Природоохоронні території

Позначення	Пояснення до позначення
	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним.
	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
	Немає впливу, або нейтральний. Втручання не має ефекту, який можна було б довести, або такий вплив є незначним.
	Помірний позитивний вплив.
	Значний позитивний вплив
	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти навколишнього середовища, заплановану діяльність або з інших причин.
DI / IN	Прямий / Непрямий
LT/ MT/ ST / O	Довгостроковий (постійний 50-100 років) / Середньостроковий (10-15 років) / Короткостроковий (3-5 років) / Випадковий (тимчасовий, 1 рік)
LO / RE	Місцевий / Регіональний
CU / SI / TR	Кумулятивний / Синергетичний / Транскордонний

Ймовірність того, що реалізація ДДП призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) негативний вплив на довкілля, є незначною.

Основним ризиком реалізації ДДП є проблема сільськогосподарського використання територій, особливо із природоохоронними обмеженнями, обмеженість у водних ресурсах та дисбаланс у структурі землекористування. Таким чином, реалізація Стратегії ймовірно може супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля, особливо на етапах короткочасних впливів - будівництво/реконструкція тощо.

Разом з тим, реалізація деяких завдань ДДП може призвести до покращення екологічної ситуації в Варковицькій громаді, які викладено в цьому розділі вище.

7 ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

В цілому Програма не передбачає завдань, які б мали значний негативний довготривалий вплив на навколишнє середовище. Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії, наведені в таблиці нижче, ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту, та міжнародному досвіді діяльності в подібних умовах. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації шляхів досягнення визначених пріоритетів, а також в процесі надання екологічних дозволів.

Таблиця 7.1.

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП

Складова довкілля	Заходи для зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none">• оновлення транспортного забезпечення громади, розвиток легкого персонального транспорту, веломаршрутів між населеними пунктами громади;• будівництво екологічно прийнятних та ефективних комунальних систем;• дотримання діючих норм законодавства під час проведення будівельних робіт;• проведення інформаційної кампанії серед населення щодо неприпустимості спалювання сухої трави, побутового та промислового сміття;
Водні ресурси	<ul style="list-style-type: none">• створити перелік існуючих об'єктів господарювання в межах встановлених водоохоронних зон і прибережних захисних смуг для подальшого вивезення об'єктів, господарська діяльність яких не відповідає вимогам (ст. 89 Водного кодексу України та ст. 61 Земельного кодексу України);• заборонити будь-яке будівництво на землях водного фонду (якщо таке не дозволене законодавством);• визначити підприємство, організацію або установу та створити при ній спеціальну службу з догляду та підтримання у належному стані водоохоронних зон, прибережних захисних смуг водних об'єктів;• прийняти відповідні міри впливу, передбачені ст. 212 Земельного кодексу України, до громадян та юридичних осіб, що здійснили самозахоплення земельних ділянок на землях водного фонду;• заборонити миття машин і механізмів у місцях, з яких стічні води можуть потрапити в магістральну, розподільчу, скидну мережу, річки та водойми;• дотримання у межах зон санітарної охорони об'єктів водопостачання режимів господарської діяльності визначених Постановою КМ України №2024 від 18.12.1998 р. «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»);

<p>Відходи</p>	<ul style="list-style-type: none">Розробити схему санітарного очищення території згідно ЗУ "Про відходи", порядку затвердження розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів наказ Мінрегіону 23.03.2017 № 57, ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту», ДБН Б.2.2-12-2019 Планування і забудова територій, забезпечення 10096 населення громади та суб'єктів господарювання систематичним збором сміття, впровадження лінії сортування для подальшого перероблення ТПВ;Провести інформаційно-просвітницьку кампанію серед населення щодо правил поводження із відходами та можливих наслідків для довкілля та здоров'я у разі їх недотримання.Забезпечити контроль та дотримання вимог діючого законодавства під час проведення будівельних робіт для попередження загрози складування будівельного сміття на проектних ділянках, скидання їх у непризначених місцях тощо;проведення рекультивації і реконструкції існуючих сміттєзвалищ, що вичерпали свій ресурс або експлуатуються з грубими порушеннями норм санітарної безпеки;
<p>Ґрунти</p>	<p>В межах заходів із розроблення містобудівної документації рекомендовано:</p> <ul style="list-style-type: none">створити цифрову модель рельєфу громади. Актуалізувати карту ґрунтів. Визначити можливі напрями горизонтальної міграції забруднення від промислових та сільськогосподарських підприємств та налагодити регулярний моніторинг стану ґрунтів у місцях найбільш вірогідної концентрації специфічного для кожного із підприємств забруднення. Такі заходи дозволять чітко визначити причинно-наслідковий зв'язок у випадках понаднормового забруднення;на основі даних цифрової моделі рельєфу, даних землекористування та актуальної карти ґрунтів актуалізувати території, із обмеженнями для орного землеробства (доцільно та рекомендовано виконати такі роботи під час проведення інвентаризації земель громади);на основі даних цифрової моделі рельєфу, даних землекористування та актуальної карти ґрунтів визначити території із існуючою та потенційною водною та вітровою ерозіями. Забезпечити рекультивацію ґрунтів у місцях існуючої ерозії, в першу чергу в місцях, де внаслідок водної ерозії замулюються водні об'єкти;усунення випадків викидання, складування та накопичення побутових відходів і стоків на території житлової забудови;дотримання норм унесенні мінеральних добрив, щорічний моніторинг стану ґрунтів у місцях вірогідного накопичення забруднювачів, зумовлених басейновою структурою рельєфу території;
<p>Екологічні політики, що сприятимуть збільшенню біорізноманіття та сталому розвитку</p>	<ul style="list-style-type: none">рекомендується для підвищення рівня обізнаності населення та підвищення екологічної свідомості удосконалити систему інформування населення щодо оперативного висвітлення екологічних питань, стимулювати громадян залучатися до використання енергозберігаючих технологій у побуті, створити та або/впроваджувати шкільні та позашкільні освітні програми для молоді;стимулювання суб'єктів господарювання до розвитку систем екологічного управління, яке забезпечує впорядкування контролю за комплектуючими, сировиною і матеріалами та продукцією, викидами та відходами, які виникають внаслідок окремих виробничих процесів;проведення інформування населення щодо місцерозташування цінних територій (ПЗФ, Смарагдової мережі та інших), а також дозволених режимів їх використання. Винесення в натурі меж територій ПЗФ;на перспективу рекомендовано розробити програму оцінки екосистемних послуг оцінки громади, зокрема під час стратегічних екологічних оцінок цільових програм та оцінок впливу на довкілля планованої діяльності; інформувати мешканців громади про екосистемні послуги наявних екосистем та вразливих біотопів; створити "Білу книгу благоустрою громади", із описом біотопів громади, місцевих видів флори і фауни, особливостей поводження із такими видами. Заходи із озеленення, рекультивації проводити відповідно до переліку "Білої книги"; Провести освітні кампанії щодо переваг та можливостей органічного землеробства, можливостей органічної сертифікації продукції згідно Директиви

	<p>ЄС №834/2007¹⁵.</p> <ul style="list-style-type: none">• Рекомендовано розробити схему локальної екомережі громади згідно указу Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»
Здоров'я населення	<ul style="list-style-type: none">• впроваджувати заходи із адаптації змінам клімату. В процесі благоустрою поступово зменшувати площі суцільного асфальтобетонного покриття до обґрунтовано необхідних, інтенсивно озеленювати громадські зони;• впровадити систему моніторингу якості води в громаді;• здійснення реконструкції, модернізації, будівництва системи комунальних водопровідних мереж та каналізування;

Перелічений вище в цій таблиці комплекс заходів щодо зменшення негативних наслідків виконання документу державного планування прямо та опосередковано впливає на покращення стану здоров'я населення і є одним із головних завдань розробки цієї Стратегії.

8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ

8.1 Вихідні дані для виконання оцінки

Для виконання стратегічної екологічної оцінки документу державного планування "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року" використано наступні вихідні дані:

- "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на 2022-2027 роки";
- Інші програми розвитку громади - <https://varkovychi.rvadmin.gov.ua/>
- Статистичні дані щодо території Варковицької громади;
- Дані головного управління статистики Рівненської області;
- Відкриті дані департаменту екології та природних ресурсів Рівненської ОДА - <https://www.ecorivne.gov.ua/>
- Вимоги діючих Державних будівельних норм та санітарних правил.
- Відкриті джерела даних.

8.2 Використані інструменти та методи

В процесі проведення стратегічної екологічної оцінки використано такі методи:

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод експертних оцінок, який використовується при відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному

аналізу. Суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді;

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки використано вищевказані методи, зокрема здійснено: збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників; проведення аналізу слабких та сильних сторін проекту Стратегії з точки зору екологічної ситуації; проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей; проведення оцінки впливу Стратегії на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення; надано рекомендації із моніторингу фактичного впливу впровадження Стратегії на довкілля.

8.3 Планувальні альтернативи

В процесі стратегічної екологічної оцінки розглядалися наступні альтернативи:

- перша "нульова" альтернатива - розглядався базовий варіант розвитку громади, який не передбачає впровадження заходів Стратегії. Прогнозні зміни стану довкілля, якщо ДДП не буде затверджено, розглянуто в розділі 2.
- друга альтернатива - як друга альтернатива розглядався проект ДДП, розглянуто можливий вплив на довкілля від реалізації Стратегії в розділі 6 та ефективність його реалізації.
- третя альтернатива - за результатами аналізу Стратегії та отриманих зауважень та пропозицій, що надійшли під час процедури стратегічної екологічної оцінки, запропоновано доповнити Програму завданнями, наведеними в таблиці нижче, що може сформулювати третю альтернативу. Пропоновані в межах третьої альтернативи заходи, спрямовані на покращення екологічної ситуації в громаді, але включення їх до складу Стратегії мають також враховувати економічну спроможність громади. Також, зважаючи на те, що завдання напрямів Стратегії визначають узагальнені вектори розвитку громади, деякі із пропозицій, наведених в таблиці 8.1. можуть бути враховані при розробленні цієї Стратегії та включені до складу її заходів.

Таблиця 8.1.
Пропозиції до ДДП (третя альтернатива)

Операційні цілі ДДП	Пропозиція
3.1. Створення сприятливих умов для надходження у громаду вітчизняних та іноземних інвестицій.	<ul style="list-style-type: none">Визначення територій промислового розвитку з урахуванням існуючої екомережі, природоохоронних обмеженьВизначення інвестиційно привабливих територій після впровадження заходів із збереження природоохоронних територій в межах громади, зокрема: враховуючи наявні території Смарагдової мережі рекомендовано розглянути ці території до заповідання.
3.2. Розвиток сільського господарства нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції.	<ul style="list-style-type: none">Провести інформаційну кампанію серед населення щодо місць розташування об'єктів ПЗФ, Смарагдової мережі та цінності таких територій для громади, особливостей їх використання. Заборона сільськогосподарської діяльності в межах прибережно-захисних смуг.

Також, під час консультацій в процесі обговорення обсягу СЕО ДДП було отримано ряд конструктивних пропозицій, виконання яких, в різних термінах та/або в межах даної Стратегії або в наступних ДДП такого рівня, можуть сприяти позитивним змінам в громаді. Зокрема, пропозиції в напрямках покращення екологічних показників та станів громади, які надійшли від Департаменту екології та природних ресурсів Рівненської ОДА:

деталізувати у проекті Стратегії заходи, які передбачається вжити для розв'язання екологічних проблем територіальної громади в частині:

- вирішення питань централізованого водопостачання і водовідведення,
- очищення зворотних і дощових вод на території населених пунктів;
- винесення в натуру першого поясу зон санітарної охорони підземних джерел водопостачання, встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон поверхневих водних об'єктів, утримання їх в належному стані;
- розроблення та реалізації схем санітарного очищення населених пунктів, запровадження роздільного збору твердих побутових відходів та їх видалення;
- винесення за межі селітебної забудови екологічно небезпечних підприємств;
- збереження зелених насаджень, їх інвентаризація, озеленення населених пунктів відповідно до нормативних показників;
- визначення площ консервації деградованих 1 забруднених земель;
- створення лісових насаджень на деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених та інших придатних землях;
- визначення місць відновлення природного стану і підтримання сприятливого гідрологічного режиму 1 санітарного стану річок, інших об'єктів водного фонду та водно-болотних угідь.

Окрім цього варто привернути увагу до нагальних питань розробки та впровадження:

- схеми санітарного очищення території згідно ЗУ "Про відходи", порядку затвердження розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів наказ Мінрегіону 23.03.2017 № 57, ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту»

- схеми локальної екомережі громади у [указом Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»](#), де визначено необхідність розроблення місцевої екомережі, зокрема п. 2 зазначеного Указу, місцевим органам виконавчої влади необхідно вжити у 2021 році заходів щодо розроблення та затвердження регіональних та місцевих схем формування екологічної мережі.

Проте, з огляду на фінансову спроможність громади та зважаючи на терміни реалізації Стратегії дані пропозиції бажано б було включити в межах третьої альтернативи у варіанті розгляду і прийняття рішення про розробку та впровадження схем, які є значущими для покращення екологічних показників і стану здоров'я, зокрема.

8.4 Фактори, які не було враховано під час підготовки звіту

Не враховано характеристики кожного окремого запроєктованого об'єкта та їх потенційний вплив на навколишнє середовище, оскільки такий детальний аналіз виконується на наступних етапах планування для кожного об'єкта окремо (процедура ОВД, тощо).

8.5 Ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів) під час здійснення стратегічної екологічної оцінки

Серед факторів, що ускладнили проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні:

- Відсутність статистичних відомостей та інших характеристик для кожного окремого населеного пункту громади та просторової прив'язки статистичних даних та рішень Стратегії для можливості більш цілісної їх оцінки;
- Неповнота оцінки проблем довкілля та пріоритизації таких проблем, пов'язані з недостатньою взаємодією суб'єктів, прямо та опосередковано пов'язаних із територією, на яку розробляється ДДП.
- Відсутність мережі Державної системи моніторингу довкілля, відповідно до положення про державну систему моніторингу довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391., не дозволила провести всебічний аналіз документу державного планування з урахуванням змісту і рівня його деталізації, через відсутність локальних даних про стан довкілля Варковицької громади.

9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Вибір екологічних показників

Екологічні показники є основним інструментом для проведення оцінки стану навколишнього середовища в країнах Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії. Вибрані належним чином показники, що базуються на достатніх часових рядах даних (часові тренди), можуть не тільки відображати основні тенденції, але й сприяти аналізу причин та наслідків екологічної обстановки, що склалася. Також дозволяють спостерігати за ходом здійснення та ефективністю екологічної політики в країнах.

В залежності від ролі показника в оцінці конкретного питання показники класифікуються за схемою Європейської агенції з навколишнього середовища РС-Т-С-В-Р (DPSIR): Рушійні сили – Тиск – Стан – Вплив – Реагування.

РС – Рушійні сили (Driving force) – соціально-економічні фактори та види діяльності, що посилюють або зменшують навантаження на довкілля.

Т – Тиск (Pressure) – пряме антропогенне навантаження на довкілля, що здійснюється через викиди та скиди забруднюючих речовин, використання природних ресурсів.

С – Стан (State) – відносяться до поточного стану та тенденцій змін навколишнього середовища, що включають також параметри якості основних складових довкілля.

В – Вплив (Impact) – наслідки зміни довкілля для здоров'я населення, наслідки для природи та біорізноманіття.

Р – Реагування (Response) – конкретні дії, що спрямовані на вирішення екологічних проблем.

Згідно системи аналізу за цієї схемою, соціальний і економічний розвиток збільшує тиск на довкілля і, як наслідок, спричиняє зміни довкілля - наприклад, створення адекватних умов для здоров'я, доступності ресурсів і біорізноманіття. Нарешті, це призводить до протистояння людського здоров'я, екосистем і матеріалів, які можуть спричинити негативну соціальну реакцію, що підтримується рушійними силами через тиск на довкілля або фактори впливу безпосередньо, через адаптацію або запобіжні дії¹⁶.

Індикатори моніторингу

В цьому звіті було проаналізовано рушійні сили, їх тиск на середовище та вплив, а також запропоновано варіанти реагування. За результатами було відібрано індикатори моніторингу наслідків виконання Стратегії, відповідно до вимог Постанови № 1272 "Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення", Закону України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" та індикатори виконання Цілей сталого розвитку для України¹⁷, які корелюють із завданнями Стратегії. Індикатори моніторингу наслідків виконання ДДП наведено в таблиці нижче.

Для громади доцільно проводити моніторинг ефективності реалізації цілей Стратегії на основі визначених показників (індикаторів) раз на рік, а також на початку введення в дію (затвердження) Стратегії та через рік після завершення її дії.

¹⁶ <https://menr.gov.ua/content/ekologichni-pokazniki.html>

¹⁷ https://menr.gov.ua/files/docs/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C%20%D0%A6%D0%A1%D0%A0%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202017%20ukr.pdf

Таблиця 9.1

Рушійні сили	Компоненти довкілля, та здоров'я населення які зазнають впливу							
	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Земельні ресурси	Природоохоронні території	Біорізноманіття	Генерація відходів	Здоров'я мешканців громади
1.1 Екологічна безпека	I-1, I-3	I-1, I-3			I-23			
1.2 Сучасна інфраструктура	I-1, I-3							
1.3. Благоустрій в населених пунктах			I-14*				I-13, I-29	I-8
1.4. Висока якість надання медичних, культурних та освітянських послуг.								I-8
2.1 Єдиний освітній простір								
2.2. Культура								
2.3. Здоровий спосіб життя								I-36
2.4. Соціальна мобілізація та активізація громади								
3.1. Створення сприятливих умов для надходження у громаду вітчизняних та іноземних інвестицій.				I-9	I-24, I-23	I-12*		

3.2. Розвиток сільського господарства нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції			I-5, I-6, I-7, I-14	I-9	I-24, I-23	I-12*		
3.3. Туристична привабливість та рекреація								
3.4. Впровадження енергозберігаючих технологій.								I-30

Номер в таблиці 9.1.	Індикатор	Визначення (кількісні та якісні показники)	Джерело (метод визначення)	Критерій досягнення цілей документу (цільові значення)
I-1	Якість повітря загалом по громаді	Показники згідно Постанови № 827 від 14 серпня 2019 р.	Щорічний аналіз проб повітря <i>це може бути статистична звітність/дані дистанційного зондування Sentinel 5/автоматичні станції моніторингу в цілому на вибір громади</i>	відповідно до показників та до нормативів
I -3*	Глобальний індикатор ЦСР ¹⁸ 11.6.2 - усереднений річний рівень пилу в атмосферному повітрі населених пунктів громади	Показники PM25, PM10	Щорічний аналіз проб повітря <i>в якості альтернативних джерел даних, які можуть застосовуватися для доповнення та крос-верифікації наявних спостережень доцільно використовувати дані дистанційного зондування Sentinel 5/автоматичні станції моніторингу в цілому на вибір громади</i>	Відповідно до показників індикатору, встановлених ЦСР
I -5*	індикатор ЦСР 6.3.2 - частка безпечно очищених стічних вод	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	Статистична звітність суб'єктів господарювання	Відповідно до показників індикатору, встановлених ЦСР
I -6	Аналіз проб, взятих з централізованої мережі та криниць громадського користування	Показники згідно ДСанПіН 2.2.4-171-10	Щорічний аналіз проб води із джерел питного водопостачання	не гірше, ніж встановлено ДСанПіН 2.2.4-171-10
I -7	Якість поверхневих вод	Показники Нормативів_ЕБВО_від_30.07.12	Щорічний аналіз проб води із відповідних поверхневих водних об'єктів	Відповідно до нормативів

¹⁸ <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування
"Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на період до 2027 року"

I-8	індикатор ЦСР 6.2.1 - Частка сільського населення, яке має доступ до покращених умов санітарії, %	Кількість сільського населення, що використовує каналізаційні системи із очищенням стічних вод поділена на загальну кількість сільського населення громади	Статистична звітність суб'єктів господарювання	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-9	Кількість порушень режиму прибережно - захисних смуг	Кількість порушень режиму прибережно - захисних смуг	Статистична звітність контролюючих органів, звернення громадян	Не більше, ніж в минулому звітному періоді
I-11*	Індикатор ЦСР № 15.2.1 - пропорція озеленених територій в громаді	площа фактичних озеленених територій поділена на площу території громади. Площа фактично озеленених територій визначається за індексом NDVI - густа багаторічна рослинність, або за даними ведення обліку зелених насаджень	дані дистанційного зондування землі (космоснімки Sentinel 2) та/або відомості відповідних підрозділів громади інформація про площу території громади	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-12*	Індикатор ЦСР № 15.2.1 - Пропорція територій ПЗФ в громаді	площа фактичних озеленених територій поділена на площу території громади.	Дані земельного кадастру	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-13	Загальний обсяг утворення ТПВ.	Обсяг утворення твердих побутових відходів, класифікованих згідно Державного класифікатора відходів ДК 005-96	Статистична звітність суб'єктів господарювання (форма 1-ТПВ)	Не більше, ніж в попередньому звітному періоді
I-14*	індикатор ЦСР 6.3.2 - частка безпечно очищених стічних вод	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	Статистична звітність суб'єктів господарювання	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-23	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду та їх частка у загальній площі території	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду та їх частка у загальній площі території	За даними відповідного підрозділу Варковицької громади, уповноваженого зберігати інформацію про інвентаризовані землі громади.	Не менше, ніж в минулому звітному періоді
I-24	Здійснення стратегічної екологічної оцінки під час розробки проектів містобудівної документації	Відсоток містобудівної документації,	За даними відповідного підрозділу Варковицької громади, уповноваженого проводити зберігати інформацію про процедури СЕО ДДП.	100% за звітний період

I-29	Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ в громаді	Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ в громаді, одиниць	Дані відповідних підрозділів Варковицької громади	Не більше ніж за попередній звітний період
I-30*	індикатор ЦСР 1.1.1. Частка населення населення із мінімальним доходом	Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	Статистична звітність	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-31*	індикатор ЦСР 4.7.1. Частка обладнаних сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів	Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають доступ до Інтернету, %	Статистична звітність	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-32*	індикатор ЦСР 4.7.2. Частка обладнаних сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів	Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають комп'ютерні програмні засоби навчання, %	Статистична звітність	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-33*	індикатор ЦСР 4.7.2. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів з інклюзивним навчанням	Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	Статистична звітність	Відповідно до значень індикатору, встановлених ЦСР
I-34	кількість культурних послуг на душу населення	кількість закладів культури що забезпечують культурні потреби населення громади	Статистична звітність	кількість за звітний період
I-35	кількість інформаційних ресурсів громади у відкритому доступі до її мешканців	кількість ЗМІ (радіопередач, подкастів, відеоблогів, газет, періодичних видань, інформаційних бюлетенів) друкованих, електронних татаке подібне	Статистична звітність	кількість за звітний період
I-36	доступність до медичних послуг	кількість закладів медицини, охорони здоров'я громади доступних для мешканців	Статистична звітність	кількість за звітний період

Збір статистичних даних

Для Варковицької громади є доцільним створення системи моніторингу стану довкілля, згідно вимог постанови Кабінету міністрів України № 391 від 30 березня 1998 р. [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/391-98-%Do%BF#Text>].

Додаткова інформація щодо моніторингу довкілля

Перелік заходів із моніторингу не є вичерпним та може коригуватись відповідно до зміни завдань Стратегії. Основною цілями зазначеного в цьому розділі моніторингу довкілля є охорона здоров'я людей, сталий розвиток місцевої громади, збереження та відновлення біологічних ресурсів території, що в свою чергу дозволить забезпечити життєві потреби майбутніх поколінь мешканців Варковицької громади.

Згідно ЗУ "Про стратегічну екологічну оцінку" ст.17 замовник СЕО у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

10 ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Реалізація рішень Стратегії не несе транскордонних наслідків для довкілля.

11 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою ДДП "Стратегія розвитку Варковицької територіальної громади на 2022-2027 роки", тому проведені в рамках СЕО консультації і виконаний аналіз використано для оптимізації Стратегії з точки зору впливу на компоненти довкілля, у тому числі на здоров'я населення.

З метою визначення потенційного негативного впливу планової діяльності на стан довкілля, а також можливих конфліктів з цілями екологічної політики, зазначеними в інших документах стратегічного характеру, було проаналізовано зміст Стратегії (р.1 та р.2).

ДДП базується на принципах збалансованого економічного та соціального розвитку району та області в цілому, раціонального використання ресурсного потенціалу та екологічної безпеки. Стратегічні напрями розвитку територіальної громади включають природоохоронну складову й спрямовані на забезпечення цілей з розвитку екологічно чистої та енергоефективної громади.

Природні умови та ресурси території Варковицької громади зумовлюють спеціалізацію та просторову організацію природокористування, система якого формувалася тривалий час. Історія взаємодії природного середовища та людини на теренах громади збережена в культурному ландшафті та збережених об'єктах-пам'ятках природної та культурної спадщини. У результаті постійного взаємозв'язку між окремими компонентами природи, на території громади сформувалися унікальні природні ландшафти, які відрізняються характером, інтенсивністю і напрямком фізико-географічних процесів, мають свої природні властивості. В цілому, природні умови Варковицької громади є достатніми для

розвитку та покращення рівня життя її мешканців. Соціальне середовище характеризується значущим потенціалом, проте, існує ряд негативних рис, що пов'язані із застарілою комунальною, житловою, дорожньою інфраструктурою, низькою якістю соціальних послуг тощо. Це відзначається на стані здоров'я мешканців громади, динаміці наявних захворювань, відповідно до наявних даних, спостерігається підвищений рівень захворюваності практично за всіма хворобами, в порівнянні із районом в цілому. Проте, незважаючи на існуючі проблеми в соціально-економічному розвитку громада в цілому характеризується відносною стабільністю показників і можливостями для подолання екологічних, соціальних та економічних негараздів.

Разом з тим, висока зношеність дорожньої, комунальної, інженерної інфраструктури, низький рівень енергоефективності, ресурсозатратність виробництв, відсутність належного поводження з твердими побутовими відходами, зокрема їх переробки та захоронення, інтенсивне і нераціональне використання земельних ресурсів, водних ресурсів наявність ряду небезпечних виробництв тощо в комплексі створюють екологічні ризики та загрози для громади та її мешканців.

Основними екологічними проблемами є забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтів, присутній високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру, спричинене вичерпанням термінів експлуатації та неналежним функціонуванням об'єктів водопровідно-каналізаційного, комунально-побутового господарства. Забруднення атмосферного повітря відбувається внаслідок автотранспорту, від стаціонарних промислових об'єктів та внаслідок пожеж, що спричинені природними чинниками так і чинниками антропогенного характеру, зокрема, військовою агресією.

Проектні рішення закладені у ДДП в цілому спрямовані на зменшення впливів на довкілля та покращення екологічної, соціально-економічної ситуації в громаді.

Цілі ДДП узгоджуються з державними та регіональними, екологічними в тому числі, програмами та концепціями, цілі яких є визначеними в Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики України та інших державних та регіональних програмах та документах.

Реалізація рішень ДДП не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля, а навпаки, повинна призводити до поступового покращення та підвищення якості життя населення. Виконання багатьох рішень закладених у ДДП зрештою повинна призвести до покращення екологічної ситуації в тому числі. Ймовірність того, що реалізація планувальних рішень, що закладені у ДДП, призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть кумулятивний вплив на довкілля, є низькою.

У цілому розроблення ДДП здійснено з урахуванням всіх можливих впливів на довкілля та з метою уникнення негативних ризиків для довкілля та здоров'я населення громади. Визначені заходи, які спрямовані на запобігання негативним явищам та впливам внаслідок реалізації рішень ДДП.

ДДП пропонує раціональний сценарій розвитку, що цілком відповідає оптимістичному розвитку регіонів. Раціональність сценарію розвитку громади полягає в демонстрації поступовості розвитку та позитивній динаміці, яка уможливується умовами успішної реалізації заходів та завдань ДДП, який узгоджено із різними програмами розвитку громади, району та області. Заходи прописані і запропоновані ДДП спрямовані на створення належних умов для підвищення безпечного для здоров'я людини рівня стану навколишнього природного середовища, збереження природних екосистем та впровадження екологічно збалансованої системи природокористування в межах територіальної громади.

Реалізація ДДП, за умови дотримання екологічних вимог, стандартів, норм та правил при територіальному плануванні та управлінні ресурсами території, має сприяти збереженню довкілля та зменшенню наслідків від антропогенного навантаження на довкілля. Зазначений підхід має забезпечити стійкий розвиток Варковицької громади, який поєднуватиме можливості розвиненої транспортної - соціальної - житлово-комунальної інфраструктури, відповідального бізнесу, цінних природних ресурсів та конкурентоспроможного людського потенціалу й дозволить покращити якість життя мешканців громади в цілому.

За підсумками СЕО були запропоновані узагальнені заходи щодо покращення стану навколишнього природного середовища, зокрема під час виконання положень Стратегії. Також було конкретизовано і доповнено заходи із моніторингу наслідків виконання Стратегії, серед яких в першу чергу зменшення негативного впливу на природоохоронні території та вирішення питання щодо поводження з відходами.

Таким чином, Варковицька громада повинна забезпечити реалізацію наступних заходів:

- забезпечити вирішення питання поводження з відходами, зокрема передбачити такі завдання (заходи) як: проведення інформаційно-просвітницької кампанії серед населення щодо правил поводження із відходами та можливих наслідків для довкілля та здоров'я у разі їх недотримання; розробити схему санітарного очищення території згідно ЗУ "Про відходи", порядку затвердження розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів наказ Міністерства регіонального розвитку України від 23.03.2017 № 57, ДБН Б.2.2-6:2013 «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту»; забезпечити централізований збір та вивезення відходів із усіх населених пунктів громади;

- забезпечити реалізацію заходів із моніторингу стану довкілля, визначених в р.7;

- забезпечити контроль дотримання режиму прибережно - захисних смуг водних об'єктів та санітарно-захисних зон джерел питного водопостачання;

- інформаційну кампанію серед населення щодо місць розташування об'єктів ПЗФ та цінності таких територій для громади, особливостей їх використання.

- розробити схему локальної екомережі громади [указом Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»](#), де визначено необхідність розроблення місцевої екомережі, зокрема п. 2 зазначеного Указу, місцевим органам виконавчої влади необхідно вжити у 2021 році заходів щодо розроблення та затвердження регіональних та місцевих схем формування екологічної мережі.

- провести інформаційні кампанії серед населення щодо розвитку сталих видів туризму, зокрема, зеленого сільського, екологічного тощо.

- здійснити промоцію громади як орієнтованої на підтримку та збереження природної і культурної спадщини.

- створити інформаційну систему із моніторингу якості поверхневих та ґрунтових вод, зокрема в місцях скиду зворотних вод підприємств-водокористувачів, систему моніторингу якості повітря.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Форма 1

Дані про кількість зареєстрованих захворювань та дані про основні причини смерті

за період з 01.01.2024 по 31.12.2024

№ з/п	Найменування діагнозу	(шифр відповідно до МКХ-10)	Кількість зареєстрованих захворювань та основні причини смерті (ЗГІДНО ЕПІЗодУ, ЯКИЙ БУВ ЗАКРИТИЙ У ДАНОМУ ЗАКЛАДІ) – всього (+, -)					
			Всього зареєстровано захворювань у закладі	у тому числі:		з них: <u>померло осіб - всього</u>	у тому числі:	
				Діти (0-17 років включно)	Дорослі (18 років та старші)		Діти (0-17 років включно)	Дорослі (18 років та старші)
	ВСІ ХВОРОБИ	A00-T98						
1.0	Хвороби ендокринної системи, розлади харчування, порушення обміну речовин	B00-B90	25	5	20	-	5	-
1.1	з них: цукровий діабет	E10-E14	12	-	12	-	-	2
1.2	у тому числі: інсулінзалежний	E10, E12-част. I	5	-	5	-	-	1
1.3	інсулінонезалежний	E11.X.1, E12-част. II.X.1	7	-	7	-	-	1
2.0	Хвороби нервової системи	G00-G99	-	-	-	-	-	-
3.0	Хвороби ока та додаткового апарату	H00-H59	7	-	7	-	2	-
4.0	Хвороби системи кровообігу	I00-I99	25	-	25	-	-	11
4.1	з них: гіпертонічна хвороба - всі форми	I10-I13, I15, I20.X.7-I25.X.7, I60.X.7-I69.X.7	25	-	25	-	-	11
4.2	ішемічна хвороба серця	I20-I25	20	-	20	-	-	5
4.3	в тому числі гострий та повторний інфаркт міокарда	I21-I22	1	-	1	-	-	1
4.4	інсульти - всі форми	I60-I64, I67.6	-	-	-	-	-	-
5.0	Хвороби органів дихання	J00-J99	220	110	110	-	-	-

